

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
15 maiu st. v.
27 maiu st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Strada principală 375 a.

Nr. 18—19.

ANUL XXIV.
1888.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Remușcarea.

— Novelă. —

(Incheiere.)

Am junși la pădure, se respândesc cu toții. Iancu merge alături de tata. Îi sêmănă grozav la umbrelt; calcă cu siguranță și e foarte atent la orice mișcare. E considerat ca vânător, căci a împușcat un iepure și două turturele. Ștregarul! se simte ca un om mare, și me consideră ca pe o copilă. Ah! de ce nu pot să dau cu pușca: i-aș arăta eu lui să se mai mândrească. Dar mi-e frică. De două ori am pus pușca la ochi și cu toate încurajările vânătorilor, mi-a fost peste puțină să-i dau drumul. Am plâns de necaz, mi-am făgăduit să fiu altă dată mai curajoasă, să infrunt frica; de giaba, n'am putut să izbutesc. Iancu me încurajează și el, dar în bătaie de joc. — Nu e bună pușca; o să se comande una intradins pentru mine, care să nu sguđuie, nici să trăsnească. — Me plictisește în cele din urmă cu ironia lui, imi face viața amară. Me plâng tatii, care zîmbeșce vedându-me necăjită. Zîmbetul tatii me întărită și mai mult; imi vine să me întorc numai decăt acasă, dar cad de oboselă și me așed pe erbă, la umbra unui stejar. Până ce vânătorii isprăvesc de lucru, adun flori din pădure și fac buchete. Mi-a trecut deja necazul; îndată ce găsesc pe Iancu, îi agăț un buchet la butonieră. El me sărută, imi dă brațul, și ne întorcem obosiți și plini de praf. Acasă, Iancu își atărnă cu ingrigire geanta în cui, șterge pușca de pete, pe când eu alerg să-i ajut mami în sofragerie. La mesă, Iancu imi esplică teoria vânătoriei; tata i-a dat noțiuni foarte bune în privința asta. — Să umbli cu hăgare de sêmă; să observi totdeauna cânele. Nu trebuie să te gândești decăt la venat. Pușca s'o ții la mână; să ochiești bine înainte de a descărca, căci e mai profitabil să lași să trecă venatul, decăt să dai în el și să nu-l omori. Să nu te grăbești nici odată și să-ți păstrezi sângele rece. Să te ții de înțelegerea luiată cu ceialaltii vânători; să nu te abați din calea ce ți s'a destinat în urmărirea venatului. — Il ascult cu multă luare aminte, ca pe un profesor, și remai nemâncată admirându-l. Mama se prepădeșce de ris. Da, dar Iancu a făcut isprăvi mari, a ucis un iepure la o distanță colosală, și toți comesenii se întrec să-l laude. Tata il declară de vânător deseversit și-i numeșce un fiu demn de numele ce poartă. Eu strîng mâna mami, și ea, care citeșce în ochii mei efectul dureros ce a produs cuvintele tatii, me trage lângă dânsa, me îmbrățișeză cu căldură, me mângăie cu foc. — Și tu ești demnă de numele ce

poartă. Ești fată cuminte, gospodară; inveți bine, ai eșit totdeauna cu premiu.

Ah! Iancule, cum doare să ne mai certăm odată!

*

Aleg totdeauna odaia care dă în grădină: odaia e a bunichii, dar mie imi place grozav și ne-o lasă pentru vacanță. Me scol până în ziua; Iancu mai dârmă. Deschid ferestra: aerul curat al dimineții năpădeșce inaintu, aducând cu dânsul mirosul florilor, să me îmbetă de plăcere. Ascult corul păsărilor; se întrec în cântece. Ce frumos cor! Unele din ele se aședă pe ferestră; altele, mai sêlbatice, me privesc din depărtare și abia din când în când fac câte o săritură spre mine. Le arunc fărâmituri de pâne, și încetul cu încetul se domesticesc. Ce frumoșe sânt! Mi-ar plăce să trăiesc cu ele: să le cunosc limba, să cânt ca ele. Porumbeii, vin și ei mai la urmă și-mi gonesc păsărelele. Mi-e necaz: închid ferestra cu sgomot. Iancu se deșteptă, bolborozeșce cu capul în pernă.

Sânt o nebună; me scol noștea, ca un strigoiu. Decăt nu me astimpăr, se duce în odaia bunichii și nu mai dârmă cu mine. Ce-i pasă lui de păsările și aerul dimineții; el vré să dârmă, să-și facă somnul cum se cade. — Ce curios băiat! par că n'a dormit destul. Corul păsărelelor nu-l mișcă de loc, și i pasă pre puțin decăt ziua e frumoșă seu urită: Decând s'a mărit a început să-și ia aere. — Tata se scolă vr'odată să asculte corul păsărilor? Ar vré să fie ca tata, în tôte. A început să riță și când me vede că me închin în tôte dîlele, cu mama.

Me îmbrac ingrabă și es în curte. Poruncesc de mulge bivolițele și béu lapte. Alerg la cotețul păsărilor de curte. Cum me ved, încep tôte să me chime; rațele, mai cu sêmă, cari ard de nerăbdare să le deschid odată, căci stau închise de cu sêră, și sânt sculate de mult. Le dau drumul numai decăt. Năvalesc tôte afară, cu o bucurie nespusă. Rațele se pun la rënd, și pornesc spre puțul de lângă gard; gășcele le urméză; curcanul se umflă în pene și-și roșeșce gușea; cocoșul calcă cu mândrie, ocolind găinele. Ce veselie! Sânt fericită că pot să le dau libertatea. Zăvoiu, care a lătrat tôte noștea, dârmă cu botul pe labe la ușa cuhniei. Il deștept, trecând pe lângă dânsul; se scutură, dâ din codă și-mi linge mânil. I arăt o bucată de mămăligă, pe care mi-o ia din mână foarte încet, porneșce foarte a-lene spre poartă și acolo se pune s'o mânance. Din curte trec în grădină să inspectez cuiburile păsărelelor, de prin pomi. Ah! me intristeșce totdeauna când imi aduc aminte.

Cuibul e tot la locul lui, dar pustiu. Bietul sticlete! Ce liniștit locuia el acolo, cât eră de fericit, și cum cântă de frumos in toate diminețile!

Bietul sticlete! Par că-l ved în pom, lângă cuib.

Intr'o dimineță, intră cu sgomot mare in casă, — el care până aci nici nu îndrăsnise să se apropie de ferestră — și după ce se învertește de câteva ori, se aședă pe mesă, incede să ciugulască florile din pahar și apoi sboră repede la cuib.

— Ce frumos sticlete! Cum aș dori să-l am lângă mine, intr'o colivie, și să-l sărut totă ziua.

— Iți place? Vrei să-l ai? me intrăbă Iancu privind sticletele, care săria din cracă in cracă ocotind cuibul. Lucru este lesne.

Vai! Lucrul a fost forte lesne; căci ștregarul de frate-meu e indemanatic. In sera ceea chiar, sticletele țipă in colivia pe care i-o aședase in pom, lângă cuib.

— Numai să-l păzești bine de cucona pisică, căci nu pre glumește; eri am vedut-o dând țarcote cotetului de porumbi.

— Pisicuța mea! Să fie ea in stare să facă reu sticletului, când șcie cât il iubesc? Lui Iancu nu-i plac pisicile, și acum a găsit prilej să o persecute. Nu, n'o dau afară din casă. Sede liniștită, ca și mai nainte; nici nu se uită la colivie. Bunica me povețește și ea să n'o țin in casă, dar de giaba. Mi-e milă de dēnsa, mai cu semă când se rōgă să-i deschid ușa. Ah! Dēcă aș fi șciut că o să fie așă de viclenă, de sigur că nu i-aș mai fi deschis; dar n'am șciut, și nici n'am vrut să ascult de povețele bunichii și ale lui Iancu. Intr'o di, pe când sticletele cântă duios in colivie, privind dela ferestră cuibul din pom, pisica, — ah! mi-e grōză numai când gândesc, — se repede asupra lui. El țipă. se svēcolește, cere ajutor, dar pisica nu-l lasă din ghiare. Când am intrat in odaie sticletele abia mai resulfă. Torn numai decăt apă pe dēnsul, îi dau drumul din colivie și alerg să vestesc pe Iancu și pe bunica. Prētardiu! Sticletele murise la rădēcina pomului, unde-i eră cuibul, — abia avusese putere să se tărăscă până acolo. Atunci Iancu i-a săpat o grōpă adancă, chiar in locul unde l'am găsit mort, l'a aședat frumos inăuntru ș-apoi a aruncat pământ peste dēnsul; ér eu, am cules cele mai frumoșe flori din grădină și le-am presarat peste mormēt.

De atunci, in tōte primăverile, ingrop sēmēnte de flori la rădēcina pomului. Acum doi ani, la vacanța Pașcelor, bunica și cu Iancu m'au găsit in grădină, ingenunchiată la mormēt. Au ingenunchiat și ei, și am plāns cu toții.

Ah! Iancule! De ce nu l'ai lāsāt in pom? Acum ar fi trāt bietul sticlete, și eu aș fi fost liniștită.

Constantin Drăgulescu.

In pădure.

Primăvėra 'ncremenită sus pe crengi cu mișșorii
Ocheșă privind isvorul — rēsățat fiu al vultorii —
Scutură din pōla-i d'albă flori frumoșe pe câmpii,
Er pe mult trudit-mi suflet a vieții bucurii.
Ars de focul vremei, ochiu-mi se deschide ca să vedă
Bobociei dimineții desrobiți de sub zăpadă;
Ne-adurmitul vis al morții palid și nestimperat
I privește și se 'nchină mândrului crin-impērat.
Suferința și cu dorul povestitelor frumoșe
Ađi își dau rēsboiu de mōrte; cucul dornic de povețe
Certăreței merlă-i spune: »primăvėra a sosit,
Hai in crāngul ce ne-aștēptă s'apucām ér de iubit.«
Tremurați de vēnt molatic, cât e lună, cât e sōre,
Codri rīvitori de pace lēgână mandle isvōre;

Pe potici s'adună cerbii, căpriōrele 'nsoțind,
Primăvėra îi ocheșce prin tufări voios rīdend.

Ne'nțelesele fioruri me cuprind. Mi-aduc aminte
De-ale nōstre tinerețe petrecute fără minte,
Când pășiam prin érba mōle-a dorului cale bātēnd
Pe-a neșterselor ilusii, primăvėră, airurānd.
Tu cuprinsă ca de-un farmec, te uitai la mine 'n față
Și visānd țile de aur intindeai a tale brațe,
Par c'ai fi șciut in taină gândul meu neimpăcat,
Imi vorbiai mōle și-alene, chiar cu sufletul curat.
Lung și fără să mai șcie ochiul meu priviā la tine,
Din isvor rēsariā basmul vieții nōstre mult senine;
Și vedeam prin aer caii nāzdravanului noroc
Fugārindu-se cu mōrtea, dānd pe nāri sulți de foc.
Te uitai cu ochii umeți pe sub gēna-ți obosită,
Neprielnicele gânduri te făceau așă smerită,
Pērul teu fire de aur undulau pe umeri goi,
Al Dianei disc priviā-ne printre ramure și foi,
Vērstă tineră, necōptă, nu șciai că tōte-or trece,
Mucul candelēi sperării, ađi e cald, māne e rece.
Dumneșeu dā tuturor a rađa lor de fericire —
Noi atunci ancă ne-am stins-o fără voie, fără șcire.

Dureros și blānd s'aude glasul dragostei pierdute,
Când privesc cu intrerumperi pe furii genele-ți mute.
Bānuielilor zavōre că le puni să nu gādeșci,
Când duios privesc la tine, dōră, dōră me iubeșci.
Gāndurile mele sfinte troenesc figura-ți sfantă,
Dar vedēnd că nice unul sufletul nu-ți inspāimāntă,
Me gāndesc să dau liniștii pas, să nu mi-o mistuești
»Vis amāgitor de vītēțā, cât de crud me mistuești.«
Pe-deasupra mea norocul, urmārind din cale 'n cale
Vuetul amar al sorții, mestecat cu nēgra jale,
El imi tulbură pururea mintea, inima și tot.
Vai, că te-am iubit atāta, să te uit aș vrē... nu pot.

O, pădure! In adāncu-ți adāncit acum imi pare
Că din fiecare frunđă a durerii clipă sare;
Și s'așterne 'n al meu suflet țile vechi reamintind.
Tu-mi furi pașii, tu-mi furi gândul, umbrele tale me prind.
De dureri neintrerupte se intōrce 'n suflet chinul,
Cal nāprasnic al vieții; sōrbe inima-mi suspinul;
In adāncul teu feeric se așterne-al meu trecut,
Basmul vechiu se tōrnă 'n minte-mi... aici voi să fiu perdut.

Traian H. Pop.

Masagiul in timpurile vechi și noi.

Masagiul séu tragerea corpului este unul dintre cei mai vechi agenți terapeuticai ai medicinēi. Deja cu 3000 de ani nainte de Christos il aflām la Chinesi sistemisat și descris in cartea »Cong Fau« care s'a tradus și pe franțuzește de niște misionari la inceputul vēcului nostru.

Dela ei l'au acceptat Grecii și dela Greci Romanii. In timpul lui Traian inse s'a generalisat atāt de mult masagiul, incāt s'a introdus și in bāi, și aplicāndu-se și prin dame, se ințelege, că a servit mai mult la desfātări decăt la vindecări. Astfel a degenerat, și de lumea creștină pre smerită, a fost privit cu dispreț și ură. A trecut dar in mările șarlatanilor și a babelor, unde esistă și până 'n ziua de ađi.

Masagiul e minunat in felul seu, și in casuri numeroșe dā rezultate eclatante, care nu se pot avē prin nici un alt mijloc. Dar étā unde zace secretul masagiului! Zace in complecta cunōșcere a corpului omenesc și a bōlelor sale. Trebuie să șcii unde și ce să faci. Lucruri pe care nu le poți cere nici odată dela un laic séu chiar dela o babă prōstă. De aceea

s'a discreditat masagiul timp de atâția secolii, că a fost lăsat pe mâni profane.

Ca să nu trec de dușman neimpăcaver al curelor băbești, o declar că decâte ori acestea fac vr'o cautare rațională, le datoresc recunoștință. Unele scot așa numiții peri rēi din pleoapele ochilor. De multe ori m'am convins, că câte una cunoșce ce-s peri rēi și îi scôte cum se cade cu o cimbistră (pincetă) potrivită. Dar apoi câte sânt care la ori și ce bōlă de ochi, ȃic că-s peri rēi și îi scôte cu câte' un cuțit ca cum ai scôte morcovii din pământ! Alt exemplu. Arta moșitului o esercită unele, afară de casurile extraordinare, in perfecție. Mai ia apoi și imprejurarea că la sate nu se află mōșe instruite.

Dar apoi și cât rēu fac adese ori. Mult lăudatul nostru masagiu de câte ori nu devine fapt criminal! Tragerea de câte ori nu se aplică intru uciderea unei ființe creānde și chiar intru uciderea aceleia la care se aplică. De ce nu s'au păstrat rugii in cari s'au ars vrăjitorile de odinioară, pentru aceste criminaliste moderne?! Etă o crimă comisă cu prepus.

Altă dată strică aceste babe trăgătoare prin neșcire. Când il dōre pe cineva la inimă (stomach) seu cum ele ȃice *i-a picat rânza*, baba vine și-l trage. Scorbeleşce in tōte părțile bietul stomach și intestine, care pōte că pentru vr'o inflamațiune supēră pe purtătorul lor, și in astă stare numai frământările și tragerele nu-i fac bine.

Ori și cine va concede, că in astfel de casuri sânt justii doctorii, decă persecută pe cārpaci seu cārpacii, precum chiar și in capitala Romāniei sântem nevoiți a face, ințeleg pe consiliul de igienă din care fac parte și eu. Dar sânt casuri, ca reumatismul, obosela și unele bōle esteriōre unde și un nedoctor pōte ajuta prin masagiu. Eram copil mic când vedeam pe pe câte-un un unchiș că puneă pe vr'un copil să-l calce pe spate ȃicēnd că are junghiu. După o frământare bună din partea picioruțelor copilărești, se sculă fără durerea in spate, pe care o cāștigase prin munca silnică și recelă. Așă și sucitura piciorului seu a mănii seu și scrintitura (entorsa) pōte să se facă bine prin ungere și tragere.

Amintii și de oboselă. Vestitul voiajor englez Cook, masacrat la 1779, povestiă, că in Otahaiti este in us ca, pentru primirea bună a oșpelui străin, acesta să fie uns și tras de cea mai frumoșă fată a casei, pentru ca să-i scōtă obosela din membre.

Dar să lāsăm poveștile la o parte și ca corolarium al acestui articol să citez conclusionile unei tese de doctorat (1884 București), ce are de subiect masagiul, și care e scrisă de compatriotul nostru dr. P. R. Manea.

Etă unele puncte cu care își incheie dsa tesa: Masagiul e un stimulant al funcțiunilor peleii sistemului muscular, vascular și nervos.

Se intrebuinteză cu bun succes la scrintiri, cari inse nu-s complicate de fractura oșelor.

Tratamentul cel mai rațional al anchilozelor (incheeturi ințepenite) este masagiul impreunat cu mișcări pasive seu active-pasive.

In nevolagiile sciative (dela șold pe picior) rezultatul obținut prin masagiu e satisfăcător.

Aș fi și eu satisfăcut, decă am putut satisface gustul on. cetitori.

Dr. G. Crainicean.

II Sonet.

De Petrarca.

Dragostea m'a pus de țentă pentru agera-i săgētă,
Ca și nēua pentru sōre, ca și norul pentru vēnt,

Ca și cēra pentru flacări; ah! am rāgușit chemānd
Femeiā a tale grații, ce me farmecă, imbētă.

Din ochii tei primesc rana, aducătoare de mōrte,
Pentru care timpul, locul, n'au balsam vindecător,
Sōrele cu blānde rațe, vēntul, focul arȃtor.
(Tu, gāndeșci că e o glumă) dela tine provin tōte.

Săgeți is a mele gānduri, sōrele-i a ta ochire,
Dorul focul ce consumă și arde in sinul meu,
Cu astea arme amorul cērcă a mea nimicire.

Cāntecul cerese de ānger, vorbele-i cu spirit dulce,
Imi rāpese tōtă puterea, me lipsesc de ajutor,
Sânt aura de care fuge vieța mea și se duce.

Ioan Bocanici.

Nunta lui Figaro.

— Comedie in 5 acte, de Beaumarchais. —

(Urmare.)

Actul V.

Arcade impodobite cu castani, intr'un parc, doue pavilione, chioscuri, etc., la drepta și stānga. O bancă in fața scenei la stānga. Nōpte.

Scena I.

Fanșeta, singură. (Ținēnd intr'o mână doue bișcoturi ș-o portocală, și 'n alta un fānar de hārtie aprins.)

In pavilionul din stānga mi-a ȃis el; aista-i. Decă cumva n'ar veni acum ștregărașul meu... Indrăciții cei de bucātari nu voiau să-mi deie nici doue bișcoturi ș-o portocală! — Pentru cine dșoră?... Ei bine, dle, trebuie să fie pentru cineva! — O! șeim noi! — Și chiar dec'ar fi așă, decă seniorul nu vrē să-l vedă, trebuie să-l lāsăm să mōră de fōme? — Tōte astea inse le-am plătīt... c'o sārutare in-drāsnētă... Dar cine șcie? pōte că el mi-o va in-napoiă-o!

Scena II.

Figaro, cu o mantă mare pe umeri, și o pālărie lată, plecată pe ochi; *Fanșeta*.

Fanșeta. (Vēdēnd pe Figaro, care o esamineză, dă un țipet.) Ah! (Fuge in pavilionul din drepta.)

Figaro. E Fanșeta!

Scena III.

Figaro, *Bazile*, *Antonio*, *Bartolo*, *Inghite gulușcă*, *Impușcănlună*, *valeți* și *lucrători*.

Figaro. (Mēsūrānd cu privirea pe cei ce sosesc, pe rōnd pe fiecare; le ȃice cu un ton feroce): Bună-ȃina, domnilor! bună sēra! Ați sosit cu toții aice?

Bazile. Toți, pe cari ne-ai silit să venim.

Figaro. Și cam ce oră să fie?

Antonio. (Privind in sus.) Luna trebuie să se fi sculat.

Bartolo. Dar ce proecte negre ai tu? Pari a fi un conspirator!

Figaro. (Agitat.) Nu v'ati intrunit pentru o nuntă, me rog, in castel?

Inghite galușcă. Neg... greșit!

Antonio. Ne duceam colo jos, să așteptăm un semn pentru inceperea petrecerei.

Figaro. Nu ve veți osteni să ve duceți mai departe dlor! aici, sub acești castani, noi toți, vom trebui să celebrăm pe onesta logodnică, ce o iau de nevēstă, și pe vrednicul senior care ș-a destinat-o.

Bazile. (Amintindu-și diua.) Ah! Intr'adevăr! știu eu despre ce e vorba! — Fraților, să ne retragem de-aici. E vorba de o întâlnire; voi istorisi-o asta mai târziu...

Inghite galușcă. (Lui Figaro.) Ne vom intur... turnă în curând...

Figaro. Când mi-ți auzi chemându-ve, să alergați toți fără de greș; — și să mi-i diceți lui Figaro pe nume decât nu ve va arăta o panoramă admirabilă!

Bartolo. Aduți aminte că un om înțelept nu trebuie să se pue în cămă cu cei mari.

Figaro. Las' că mi-o aduce.

Bartolo. Că ei totdeauna își joc mândrele după cum li-i cheful cu noi...

Figaro. Dar aduți asemenea aminte că fricosul e dobitocul cel mai dobitoc dintre toate dobitócele!

Bartolo. Minunat!

Figaro. Și eu port porecla de Frunză-Verde! după cinstita titulă a mamei mele.

Bartolo. Are pe dracu în trénsul.

Inghite galușcă. I... il are.

Bazile. (Aparte.) Conte și Susana lui s'au înțeleș și fără de mine! Tanto migliore!

Figaro. (Cătră valeți și lucrători) Cât pentru noi, nemernicilor, iluminați-mi toate părțile astea; s'eu de nu... pe sfânta mörte, de-oi pune mâna în cefa cuiva... (Sgduie pe Impușcă'n lună.)

Impușcă'n lună. (Alergând și țipând.) Ai! ai! oh! oh! moic blăstemat ce ești!

Bazile. (Ducându-se.) Cerul să te inveselescă! domnule insurățel! (Es toți.)

Scena IV.

Figaro, singur.

(Se preumblă necontentit și dice cu tonul cel mai posomorit.) O femeie! femeie! femeie! ființă slabă și înșelătoare!... Toate animalele din lume își au instinctul lor... instinctul teu e dar înșelăciunea?... După ce mai întei mi s'a impotrivit cu atâta încăpăținare, când am silit-o, înaintea stăpânei sale; în clipa care-mi dădu cuvântul ei, în mijlocul chiar al ceremoniei... Ridea contind; șiretul! și eu ca un papă-lapte... Nu, dle cete, — n'ai să ai parte de dēnsa, — nu, n'ai să ai... Pentru că ești un senior mare, te creși și un mare geniu?!... nobleță, stare, rang, funcții, — toate aceste te îngâmfa atât!... Și ce lucru mare ai făcut, ca să meriți toate aceste bunuri? — Ț'ai dat ostenēla de a te nașce! și nimic mai mult; ș-apoi, om destul de mărginit; pe când eu, pe legea mea!... perdut într'o mulțime intunecósă, a trebuit să desvolt mai multă știință și chibzuință numai ca să pot trăi, decât i-a trebuit cuiva într'un véc întreg, ca să guverneze cele treispredece regate, — și dta vrei să me joci pe degete?... — Vine cineva! ea e... ba nu-i nimene. — Nóptea-i mai négră decât dracu, și etă-me făcēnd prósta meserie de bărbat insurat, cu toate că nu-s încă decât pe jumătate! (Șede pe bancă.) Póte fi ceva mai abraș în lume decât sórta mea?! Fiul, nu știu cui, furat de niște bandiți, crescut în obiceiurile lor, me desgustez într'o di de astfel de societate și voi să încerc o meserie onestă; și sūnt respins pretutindenea! Invēț chimia, spițeria, chirurgia, și tot ereditul unui mare senior, abiá-mi pune în mână o lanțetă de veterinar! — Sătul de a mai tot ințepá dobitócele bolnave, și pentru a me ocupá cu o meserie protivnică, me arunc cu corp și suflet în teatru: mai bine mi-aș fi legat o piétră de gât! Plămădesc o comedie de moravurile seraiului; ca autor spaniol, cred că-mi este permis a me agăța de póla lui Mahomet fără multă smerenie; dar într'o clipelă... un trimes estraordinar... de

nu știu unde. se plânge că ofensez în versurile mele pe Sublima-Pórtă, pe Persia, o parte din peninsula Indiei, tot Egiptul, regatele Barcei, Tripolei, a Tunisului, Alegeriei și Marocului; și bieta mea comedie e mărșuluită, pentru bunul plac al prințisorilor mahometani, din cari, sūnt sigur, că nici unul nu știu măcar să cetescă, și cari în tot momentul ne amenință spinarea cu frumosul titlu: *Câni de creștini!* — Când nu-i pot înjosi, nimici spiritul, mișei își resbună maltratându-l. — Me uscam pe picioare; simțiam că mi s'a apropiat funia de pēr; vedeam de departe venind spre mine infricoșatul portărel cu péna virită în perucă: tremurând, me opintesc. Se ridică o mare discuțiune asupra naturei bogățiilor; și precum nu e nici decum nevoie de a pricepe lucrurile pentru a le pute judecă, fără o lețcae 'n pungă, scriu... asupra valórei argintului și a produsului seu net; nu trece mult, și din fundul unei harabale, zăresc cum se deschide înainte-mi pórtă unei temniți colosale, la intrarea cărei, trebui să las speranța și libertatea. (Se scóla.) Oh! când mi-ar pute picá în labă unul din acei puternici etemeri, — cari imprășcie cu atâta ușurință tot reul ce le trece prin tidvă, — după ce se duc de-a berbelēcul dela putere, cu totă trufia și îngâmfarea lor! i-aș dice... că toate prostiile tipărite pe hărtie, nu produc efect decât atunci când li se împiedecă libera circulațiune; că fără libertatea de a batjocori, nu póte esistá vr'o laudă măgulitóre, și că numai sufletele ómenilor celor mici se tem de micile scrieri. (Șede ér.) Lehemetisându-se, domnii cu temnița, de a mai hráni un pensionar nebăgat în sémă, me aruncă într'o di pe strade; și precum trebuie să prânșeci, cu toate că ești în aerul liber, cioplesc din nou péna mea, și me pun să întreb pe fiecare, despre ce e vorba 'n lumea innaltă?... Mi se dice, că pe timpul odihnei mele economice, s'a stabilit în Madrid, un sistem de libertate în privința vëndărei produțiunilor, care se intinde chiar asupra produțiunilor presei, și că, cu reserva de a nu vorbi în scrierile mele nici de autorități, nici de religiune, nici de politică, nici de morală, nici de ómenii în funcții, nici de corpurile de credit, nici de operă, nici de celelalte spectacole, nici de nimene ce depinde ceva, eu pot tipări totul în deplină libertate, sub inspecțiunea a doi séu trei censori. Pentru a profitá de astá dulce libertate, anunț imediat o scriere periodică; și creșēnd, că nu voi páși pe urmele nici unuia din predecesorii mei, o intitulez: *Jurnalul netrebuincios!* — Ti-ti-tii! Véd de-odată ridicându-se în contra mea mii de paroponisiți! — *Netrebuinciosul* e suprimat cu redactorul seu cu tot, și etă-me din nou fără nici o ocupațiune! — Desperarea erá să me cuprindá; un puternic binevoeșce d'a-mi promise o funcție... dar din nenorocire eram tocmai apt pentru ea: trebuiá un socotitor la bancă, — și locul s'a dat unei baletist dela operă! — Nu-mi mai remâne decât să fur; me fac bancher la stul Stos: atunci! ómeni buni, încep a prânși la restaurantele de clasa întei, ș-apoi... persónele dișe: *Cum se cade*, imi deschid cu multă politețá salónele lor, oprindu-și pentru dēnselē trei sferturi din cástig. Ș-asi fi putut să me urc necontentit; începeam chiar a înfelege, și pentru a cástigá o avere, șurubăria prețueșce mai mult decât știință; dar, precum fiecare șperliá în impregiurul meu, cerēndu-mi ca eu să fiu onest, trebui s'o scrinesc și de astá-datá, — trebuiá să pier, ne mai remânēndu-mi nimic alt de făcut. — Intr'un moment dat, părăsi lumea, la o distanță de douēzeci de metri sub apă. Un dumneșeu binefăcētor inse me rechemá la prima mea stare. Imi reiau tașca cu forfeci și brice, cureua englezescă, ș-apoi, lăsând fumurile, dobitocilor ce se nutresc cu ele, și rușinea în mijlocul drumului, ca

Bună dimineața!

pré grea pentru un pedestru, merg rîdînd din oraş în oraş, şi pot trăi în sfîrşit fără de grijă. — Un senior mare trece prin Sevilla; me recunoşce; eu îl insoar: şi drept plată, că prin isteţimea mea i-am dat pe drăguţa lui, astăzi vré să mi-o smomescă pe a mea! Intrigă, furtună, din pricina acésta. — Aprópe să cad într'o prăpastie, în momentul de a luá de nevastă pe mama mea, — părinţii mei se dau la lumină unul după altul. (Se ridică încăldîndu-se.) Incep toţi a se certá: Dta eşti, ba el îi, ba eu-s, ba tu eşti! nu, nu sîntem noi. Ei, dar cine-i atunci? (Recede pe bancă.) O bizară succedare de evenimente! Cum m'a lovit tóte aceste? Pentru ce astfel de lucruri şi nu altfel? Cine le-a spénzurat deasupra capului meu? Silit de a străbate drumul în care am intrat fără să ştiu, cum va fi să es, fără să vréu, l'am preserat cu atâtea flori, câte mi-a îngăduit veselia mea; şi decă am dis veselia mea, nu şciu deú decă ea imi aparţine mai mult, decăt tóte celelalte, nici chiar cine este acel eu, de care me ocup eu: O adunătură fără formă de părţi necunoscute; apoi o slăbănogă fiinţă năucă; un mic animal struluibat: un tinér ardător după plăceri, avénd tóte gusturile pentru a puté trăi; stăpân ici, slugă colo, după cum i place norocului; ambiţios din deşertăciune, muncitor prin trebuinţă; dar lenes... la culme! orator, după primejdie, poet pentru petrecere, musicant de ocaziune, amoresat la cataramă; am vèdut totul, am făcut totul, am încercat totul, apoi ilusiunea s'a distrus; şi astăzi, pré desamăgit... Desamăgit!... Suzon! Suzon! Suzon! ce trudă gróznică imi pricinueşti tu!

Scena V.

Figaro, Contesa cu straele Susanei; Susana cu cele a contesei; Marcelina.

Figaro. Aud pe cineva umblând... vine nu-ş cine!... Éta momentul crimei. (Se retrage după culisa din stînga.)

Susana. (Incet contesei.) Da, Marcelina mi-a spus că Figaro va fi aici.

Marcelina. (Incet.) Şi chiar e aici; vorbeşce incet.

Susana. (Incet.) Astfel unul ne ascultă, şi altul va veni să me caute; să incepem.

Marcelina. (Incet.) Pentru ca să pot ascultá totul, me vîr în pavilionul acesta. (Intră în pavilionul din drepta, unde intrase Franşeta.)

Scena VI.

Figaro, Contesa, Susana.

Susana. Dómnă tremură! póte că vi-i frig?

Contesa. Aerul e umed; trebuie să intru în casă.

Susana. Decă dómna n'are nevoie de mine, aş voi să iau puțin aer sub aceşti copaci.

Contesa. Ia séma să nu receşci.

Susana. Sînt deprinsă. (Se retrage după culisa opusă lui Figaro.)

Scena VII.

Figaro, Serafim, Contesa, Susana. (Figaro şi Susana stau retraşi de fiecare parte în faţa scenei.)

Serafim. (În strae de oficer, soseşce cîntînd vesel reprisa ariei romantei.) La, la, la,

La nănaşica gîndiam,

La ea eră inima mea.

Contesa. (Aparte.) Micul pagiu!

Serafim. (Oprindu-se.) Cineva se primblă pe-aici! Să intru repede în asilul meu, unde mica Franşetă... E o femeie!

Contesa. (Ascultînd.) Ah Dómnă!

Serafim. (Plecîndu-se şi privind de departe.) Óre nu me înşel? După coafiura cu pene ce se deseneză în umbră, pare a fi Susana.

Contesa. (Aparte.) Decă contele ar veni...

Scena VIII.

Figaro, Serafim, Contele, Contesa, Susana.

Serafim. (Apropiîndu-se, ia mîna contesei care se apără.) Da, e încântătoare copilă numita Susana: Şi aş puté eu să me înşel după dulceţta acestei mîni, după astă tremurătură ce-a cuprins-o, şi mai a'les după bătaia inimei mele. (Vré să alipescă dosul mînei contesei de inima lui; ea o retrage.)

Contesa. (Incet.) Du-te de-aici.

Serafim. Decă pasiunea te-a condus inadins în acéstă parte a grădinei unde sînt ascuns de adini-
oră...

Contesa. (Incet.) Figaro va veni acuş...

Contele. (Aparte, innaintînd.) Mi se pare că zăresc pe Susana.

Serafim. (Contesei.) Nu me tem de loc de Figaro, căci şciu bine că nu pe densusul îl aştepti...

Contesa. (Incet.) Dar pe cine?

Contele. (Aparte.) Nu-i singură.

Serafim. Pe seniorul, ştrengăriţo! care ţ-a dat întelnire aici ađi dimineţta, când eram după jilţ.

Contele. (Aparte, cu furie.) Ér acel pagiu îndrăcit.

Figaro. (Aparte.) Se dice, că nu trebuie să ascultăm.

Susana. (Aparte.) Auđi guraliul!

Contesa. Fă-mi plăcerea de a te duce de aici.

Serafim. Decă-mi vei plăti ascultarea, me supun.

Contesa. (Spériată.) Cum! preinđi...

Serafim. (Cu foc.) Mai întei douedeci de guriţi pe socotela ta, ş-apoi o sută pe socotela stăpanei tale.

Contesa. Indrăzneşci!...

Serafim. Se nţelege, c'am să îndrăznesc; tu-iei locul lângă seniorul; eu, iau locul contelui lângă tine; cel mai păgubaş va fi sermanul Figaro.

Figaro. (Aparte.) Auđi haiducul!

Susana. (Aparte.) Cutezător ca un pagiu. (Serafim vré să sărute pe contesa; contele se interpune între ei şi primeşce sărutare.)

Contesa. (Retrăgîndu-se.) A! cerule!

Figaro. (Aparte, auđînd sărutul.) Me insuram c'o bună bucăţică... (Ascultă.)

Serafim. (Pipăînd hainele contelui, aparte.) E seniorul. (Fuge în pavilionul din drepta, unde-s Franşeta şi Marcelina.)

Scena IX.

Figaro, Contele, Contesa, Susana.

Figaro. (Apropiîndu-se.) Me duc...

Contele. (Cređînd că vorbeşce pagiuului. (De óre ce nu repetezi sărutul... (Dă o palmă pe care o primeşce Figaro.)

Figaro. Ah!

Contele. Éta prima recompensă!

Figaro. (Aparte, depărtîndu-se şi frecîndu-şi obrazul.) Nu căştigi întotdeuna, chiar ascultînd.

Susana. (Ridînd tare, de cealaltă parte.) Ha! ha! ha!

Contele. (Contesei.) Cine mai pricepe ce soiu mai e şi pagiuul acesta! primeşce o palmă sdravănă şi fuge sbucnind de ris!

Figaro. (Aparte.) Se nţelege că n'o să plîngă de ceea ce-am primit eu!

Contele. Cum! nu voi pute face dar nici un pas... (*Contesei.*) Dar să lăsăm aste năsbuții: ele ar otrăvi plăcerea ce simt găsindu-te în sala această.

Contesa. (Imitând vorba Susanei.) Crești seniore?

Contele. După istețul teu bilet! (I ia mâna.) Tremuri?

Contesa. Mi-i cam frică.

Contele. Trebuie mai întâi să-ți dau sărutul ce ți-am fost luat... (O sărută pe frunte.)

Contesa. Dar seniore... așa degrabă...

Figaro. (Aparte.) A! hoțico!

Susana. (Aparte.) De minune!

Contele. (Luând mâna nevastei lui.) Dar ce piele subțire și dulce! decât contesa ar avea o mână tot atât de frumoasă...

Contesa. (Aparte.) Oh!

Contele. Ce braț mole și rotund, ce degete pline de grație și șiretenie...

Contesa. (Cu vocea Susanei.) Astfel, amorul...

Contele. Amorul... nu e decât romanul inimii, plăcerea este adevărata-i istorie; ea me duce la genunchii tei...

Contesa. Și n'o mai iubești?

Contele. O iubesc mult; dar trei ani de căsnicie fac imeneul așa de respectabil!...

Contesa. Dar ce vrei dela ea?

Contele. (Drăgostind-o.) Ceea ce găsesc în tine, frumusețea mea...

Contesa. Dar spune-mi...

(Va urmă.)

N. A. Bogdan

Grivița.

Consiliul de rebel pentru a hotărî operațiunile armatelor aliate română-rusă în contra Plevnei. — Părerile statului-major rusesc. — Părerile Domnului Românilor. — Atacul general asupra Plevnei este decis. — Descrierea pozițiilor ce urmau a se ataca. — Armata lui Osman pașa. — Bombardare de patru zile care precedă atacul. — Ordinele Domnitorului către trupele armatei de Vest pentru executarea acestei bombardări. — Divisia 4-a română ia pozițiune în fața Griviței. — Prima zi de bombardare la 26 august, (7 septembrie.) — Divisia 4-a înainteză peste nopțe bateriile sale mai aproape de pozițiunile inamicului; divisia 3-a se așază dimineța în fața Bucovei. — A doua zi de bombardare, 27 august, (8 septembrie.) Atacul redanului din 'naintea redutei Grivița de către regimentul al 3-lea de dorobanți și un batalion din regimentul al 5-lea de liniă. — A treia zi de bombardare, 28 august, (9 septembrie.) Incercarea de eșire a Turcilor spre Etropol; lupta cavaleriei române care respinge pe vrășmaș. — A patra zi de bombardare, 29 august, (10 septembrie.) — Ordinele și pregătirile pentru lupta generală; formațiunea colonelilor de atac. — Ajunul bătăliei. — Ziua de 30 august, (11 septembrie.) — Inceperea bătăliei de către trupele generalilor Skobelev și Krylof. — Cursul bătăliei la 2 ore. — Atacul Românilor. — Divisia 3-a întelnește a doua redută dela Grivița. — Mórtea maiorului Șonțu și a căpitanului Valter Mărăcinenu. — Atacul divisiunii a 4-a; respingerea lui. — Al doilea atac. — Al treilea atac împreună cu Rușii, respins asemenea. — Al patrulea atac. — Luarea redutei Grivița.

După ce luase posesiune de importantul seu comandament, după ce inspectase cu deamănuntul în zilele de $22/3$, $23/4$ și $24/5$ august (septembrie) atât trupele rusești, cât și pozițiunile defensive și ofensive ale Plevnei, comandantul armatei română-rusă din Bulgaria apusénă porni în dimineța zilei de 25 august (6 septembrie) la Radenița, unde se află cvartierul marelui-duce Nicolae, comandant al armatei imperiale de operațiuni, spre a hotărî împreună mersul

acțiunile ulterioare care avea să incumbe forțelor aliate înaintea Plevnei.

În marea consiliu de resboiu care se ținu între ambele căpetenii, și la care luară parte șelii statelor-majore generale, se accentuă, dela început, o deosebire de vederi în privința modalității prin care puterile române-ruse concentrate la Vestul eșichierului de operațiuni în Turcia, urmau să-și atingă scopul. Acest scop în sine eră clar și bine determinat. Trupele strânse de Turci pe aripa dreptă a armatei rusești trebuiau, înainte de toate, conținute și oprite de a lua ofensiva; acțiunea lor amenințătoare trebuia stânjinită și anulată așa ca ele să nu mai constituie, ca până aci, un obstacol la desfășurarea planului de campanie adoptat de statul-major rusesc, și la mersul înainte al armatei Țarului pentru a-și atinge obiectivul ei strategic definitiv, Constantinopole.

Dacă rezultatul la care trebuia să tință armata română-rusă din Vestul Bulgariei se înfățișă limpede și fără contestare, mijlocele de a ajunge la acel rezultat diferiau între dânsese. Această diferență împărția și părerile în consiliul de resboiu.

Statul-major rusesc stabiliă în principiu, că puterile ruse și române, adunate acum înaintea Plevnei, fiind considerabil sporite, trebuiau fără amânare să trecă la o acțiune energică și imediată, să pășescă la ofensiva cea mai întinșă și viguroasă, să atace toate pozițiunile inamice din 'naintea lor, și, cucerindu-le cu asalt, să desființeze obstacolul ce ôstea imperială întelneșea neașteptat în calea ei. Comandamentul rus nu se îndoia de reușita acestui plan. El contă, că forțele lui Osman pașa, pe cari le evaluă la cifra de 40,000 până 50,000 ômeni, erau în inferioritate numerică față cu 65,000 Ruși și Români, că moralul trupelor turcești din Plevna trebuia să fie clătinat de cele doue prospete insuccese ce întâmpinaseră în eșirea dela Pelisat din 19/31 august, și luarea Lovcei, că armata lui Suliman pașa din Sudul Balcanilor, negreșit slăbită de atacurile infructuôse dela Șipca, nu eră în stare de a veni în ajutorul lui Osman.

Domnul Românilor nu împărția vederile statului major rusesc, în ceea ce privia acest mod de executare al acțiunii în contra Plevnei, și desvolta consiliului cuvintele pe cari își întemeia păreră sa deosebită. Întru cât privia situațiunea numerică a forțelor respective, Domnul Carol observă, că evaluarea efectivelor lui Osman pașa nu eră basată pe sciințe sigure și positive. Se credea în statul-major rusesc că se urcă la 50,000 luptători. Dar cifra putea să fiă mai mare, erau chiar multe probabilități pentru a se admite acesiă de pe îndelungul timp de o lună și jumătate trecut între ultimile atacuri ale Rușilor, de pe indeletnicirile ce avusese mușirul otoman de a se întări cu ômeni și material pe linii de operațiuni ce-i stăteau încă deschise. Armata lui Osman putuse, fără pedică, dela 18/30 iulie încoci, să sporască și să egaleze în număr armata rusă-română.

Moralul trupelor turcești din Plevna — acesta o admitea Domnitorul — putea să fi simțit momentan atingerea din neisbutirea atacului dela Pelisat și din pierderea Lovcei. Inse acestă influență a cătat să fie, de nu cu deseversire ștersă, dar fără îndoielă mult slăbită de inriurirea celor doue învingeri succesive raportate de ostașii lui Osman pașa pe pozițiunile lor actuale.

Apoi inamicul avea încă un folos merit a-i creșce puterile, atât materiale, cât și morale, chiar și fără sosirea de contingente noue.

Acesta eră estraordinara dezvoltare ce Turcii putuseră să dea, neturburați, lucrărilor de întărire

din giurul Plevnei, retransamentelor, șanțurilor, redutelor cu mult sporite de cele ce avuseseră în ultima luptă dela 18/30 iulie, și de cari înzădar, și cu perderi crude, se isbiseră atunci aproape 40,000 oameni de trupe rusești. Comandantul armatei de Vest puse să se încredințeze însuși prin inspecțiunile ce făcuse în aceste trei ultime zile, despre numărul și puterea acestor fortificațiuni, și pentru Domnul Carol, eră netăgăduit că tabăra întărită dela Plevna devenise o pozițiune având o valoare defensivă ce nu se putea nici cum disprețui. Un atac de forță asupra acestei pozițiuni, chiar reușit, avea să însemneze pierderi enorme pentru năvălitor, fără certitudine că densul își va ajunge scopul final. În urma acestor pierderi mari și cari nu puteau fi puse în îndoială — luptele dela 8/20 și 18/30 iulie erau spre acesta dovadă — slăbita armată de Vest fi va în stare de a trage fructele succesului seu, de a urmări pe vrășmaș, a-l desființa cu totul și a-l împedea de a rădică pe linia sa de retragere o nouă Plevnă, unde totul ar fi er de început?

Chiar de s'ar răspunde afirmativ la această întrebare, căpetenia română o însoția numai decât de altă chestiune pentru a desluși deosebirea păreri sale de cea emisă în consiliul de război. Admițând ipoteza reușitei acelu atac general, și abstracțiune făcând de sacrificii, fi-vor Rușii în stare, numai cu forțele lor actuale și înainte de trei, patru săptămâni și de sosirea ajutoarelor așteptate din Rusia, a-ș urma pe dată operațiunile ofensive, a trece Balcanii și a merge asupra Constantinopolei?

În fața acestor considerațiuni pe cari le motivă în consiliul ținut cu marele-duce Nicolae și cu comandantul ruși, Domnul Românilor espuse, că planul de atac general și imediat nu-i părea oportun, și-și desvoltă vederile sale asupra chipului ce-l credea mai nemerit cum trebuia să procedă armata ce comandă. Domnul Carol indemnă mai întâi de toate pe aliații sei a nu se ademeni cu iluziunea, că Plevna va fi așa lesne de luat. În această credință îl întăria pe comandantul armatei de Vest atât ceea ce văduse la fața locului, cât și propria sa esperință militară. Pozițiunile dela Düppel ale armatei danese în contra căreia principele Carol de Hohenzollern combătuse în 1864, se asemănau, întru câtva, cu pozițiunile lui Osman pașa la Plevna. Armata prusiană, după ce recunoscuse, că prin asalt imediat nu se putea face stăpână pe șanțurile dela Düppel decât cu mari și disproporționate pierderi, se hotărî a le ataca sistematic prin lucrări de apropiere, paralele, întăriri de contra-batere, etc. Operațiunile se prelungiră, negreșit, dar rezultatul fu mai sigur și scuti sacrificii pre grele.

Acest precedent la care se împărtășise și-l experimentase, Domnul Românilor îl înfățișă statului-major rusesc ca soluțiune tactică a problemei ce se prezintă armatei rusă-română înainte Plevnei. Prin preferința atacului regulat și progresiv, astfel cum îl propunea căpetenia română, asupra asaltului imediat recomandat de statul-major rusesc, partea strategică primă, și densa, o nemerită deslegare.

Domnul Carol aminti comandantilor rusești situațiunea armatelor franceză și germană la 1870 înaintea Metzului. Principele Frederic-Carol impresurase pe Bazaine, îl împedea de a amenința spatele său flancul armatelor germane și de a turbura marșul și operațiunile lor asupra Parisului, respinsese cercările de eșire și de străbateră a liniei de investiment, fără a da însuș asalt pozițiunilor franceze, și silise astfel, până în sfârșit, armata Metzului la capitulare.

Acesta eră, după părerea comandantului armatei

de Vest, modul cel mai practic care urmă a se întreprinși în contra oștirea lui Osman pașa, și Domnul Carol mai adăugea, că adoptându-se chiar acest mod de procedere, totuș efectivul actual al armatei de Vest mai trebuia sporit la 100,000 oameni pentru ca densa să-și potă îndeplini misiunea. Er pentru un atac general și imediat, efectivul prezent al acestei armate eră a fortiori neindestulător în fața unui vrășmaș egal în număr, hotărît la apărare și sprijinit pe bune întăriri.

Urma faptelor, ca și opiniunea ce emise în înalta sa competență și autoritate ilustrul general Todleben, când fu chemat înainte Plevnei, dovediră cât de limpede și judicios aprețuse Domnul Românilor situațiunea militară; dar în perioada de față momentul psihologic nu eră încă sosit pentru ca statul-major rus să adopte o părere atât de înțelept alcătuită.

Comandamentul rusesc eră, atunci, asuprit de motive grele cari-l imboldiau a păși cu ori-ce preț la o acțiune pe un punct ore-care al teatrului de operațiuni. De o lună și jumătate atât în Asia, cât și în Europa, armatele țarului fuseseră silite să se oprască; Turcia, care păruse perdută la primul moment, desfășurase neașteptată energiă; omul bolnav dovedia însănoșare și suprinzătoare vitalitate. Cu cât creșcea prestigiul Turciei, cu atât scădea cel rusesc. Opiniunea publică a lumii întregi eră uimită și deconcertată de niște rezultate cari păruseră atât de pucinz probabile, depresiunea morală în Rusia eră simțitoare.

Considerațiuni politice se împreunau cu necesități militare spre a sili pe Ruși să facă o nouă opinie. Timpul eră înaintat, ierna în apropiere. Comunicațiunile pe drumurile rele și norioșe din Bulgaria aveau să devină atât de grele, încât să pună mari obstacole operațiunilor și aprovizionărilor; podurile pe Dunăre aveau să fiă amenințate de ghiețuri, viscole și furtuni. Provincia bulgară eră de pe acum tare încercată de cursul războiului, și nu oferia nici destule înlesniri de hrană, nici cantonamente și adăposturi cuviințioșe în orașele și satele jumătate rulate și arse când de Turci, când de Bulgari spre represalii. Iernatul în asemenea condițiuni în Bulgaria devenia imposibil pentru glote mari de trupe. Ruși se temeau să nu fiă nevoiți să trecă înapoi Dunărea, să-și amâne scopurile la o a doua campanie decât un eveniment favorabil, o întreprindere norocită nu venia să schimbe față lucrurilor până mai eră timp.

Dar această întreprindere nu putea fi cercată nici la centru, unde Ruși la cea dată n'aveau în fața forțelor superioșe ale lui Suliman pașa decât 2 corpuri (al VIII-lea și al IX-lea) reduse prin luptele dela Șipca la 35,000—40,000 oameni, și unde înaintarea rusescă n'ar fi putut fi urmată de aripi; nici pe stânga unde marele-duce moștenitor, cu cel mult 55,000 luptători, eră din ce în ce strimtorat de ofensiva armatei lui Mehemet-Ali, care numără aproape 80,000 oameni. Eră chiar de așteptat că trupele turcești din Sudul Balcanilor își vor începe erăși dintr'un moment într'altul asalturile asupra Șipcei, și nu mai departe ca în ajun, la 24 august, (5 septembrie,) țaraviciul fusese din nou atacat la Kaceljevo și nevoit a da înderēt de pe Lomul-Negru spre Iantra.

Singura parte unde condițiunile erau relativ mai bune, unde forțele ruse-române numărau la olaltă ca la 70,000 oameni, eră la Plevna. Acolo unde Osman pașa sta ca un dureros ghimpe înfipt în cōsta armatei rusești, acolo, numai, se putea luă ofensiva atât de imperios reclamată de situațiunea politică și militară rusescă. Tote aceste considerațiuni fură puse înainte cu multă insistență, și călduroșe apeluri de concurs eficace în grele împregiurări fură făcute Dom-

nului Românilor în consiliul de rebel dela 25 august (6 septembrie,) la Radenița.

Posiția Domnitorului eră gingașă. Căpeteniei unei armate importante, i-se cerea urmarea și punerea în aplicare a unui plan al cărui principiu inițial nu-l aprobă. Dar Domnul și oștirea românească trecuseră Dunărea și alergaseră la Plevna spre a da ajutor Rușilor, și Rușii declarau că, în cugetul lor, singurul mijloc de a-i ajuta serios eră o acțiune imediată, un atac energic și general asupra Plevnei. Ca general, Domnul Carol își făcuse rezervele în privința planului rusec. Dar nu putea Domnul Românilor să ia asupra-și sarcina de apreciator mai bun și mai competent al intereselor ruse, decât Rușii enșii, precum nu putea Suveranul națiunii române, amică și aliată a celei rusești, dovedi că aceste interese actuale și urgente ale aliatului seu îi sânt indiferente. Intrunind sub comandamentul seu o oște pe care se întemeia acum totă nădejdea, o oște în care elementul rus intră în parte apröpe egală cu elementul român, putea căpetenia acestei oște să refuze concursul ce i se cerea?

Mai eră, în sfêrșit, o considerațiune care nu se putea trece cu vederea. Dêcă armata românească ar fi fost o armată vechiă, încercată în lupte, botezată în foc, ar fi putut stărui Domnitorul să impună părerea sa. Dar armata română nu-ș făcuse încă probele; refuzul comandantului ei de a o băgă în greu ar fi semănat cu îndoielă din parte-i în valörea și energia ei, și nu numai inamicii, dar chiar amicii și aliații ar fi simțit mirare de o oștire care porneșce să culêgă lauri și refuză de a-i adună la întêiul prilej ce i se oferă.

Töte aceste cuvinte făcură pe Domnul Românilor a primi planul rusec pentru operațiunile în contra Plevnei, de și nu convins în apreciațiunea sa militară și îndoindu-se de eficacitatea lui. Căpetenia armatei de Vest declară marelui-duce Nicolae și statului-major rus, că primeșce a aplică acest plan, fără a răspunde înse, ca comandant, de succes și de reușită. Domnul Carol ceru înse, ca ideia fundamentală a acestui plan, atacul general asupra pozițiunilor inamice ale Plevnei, să nu se esecute fără prealabilă și îndestulătoare pregătire a luptei, și pentru această stărui ca artileria să nu mai fiă mărginită la rolul restrîns al unei acțiunii preliminare de câteva ore cum fusese în ultimele lupte dela 8.20 și 18/30 iulie. Ea trebuia acum, din contră, să deschidă calea atacului prin bombardamente energice și intensive cari să țină mai multe zile de-a-rëndul; trupele aveau să se retranșeze repede, cum lăceau, pe dată, trupele române pe tărîmul pe care înaintau; bateriile aveau să se apropie treptat de întăririle inamice spre a le sdruncină și a face mai anevioasă apêrarea lor; în fine infanteria avea să se indrumeze cât mai mult acoperită cu tranșee, șanțuri și gropi ocrotitoare spre pozițiunile și redutele inamice, pentru a scurtă distanțele de percurs la asalt și a micșoră, pe cât cu puțință, perderile enorme ce armele moderne impun năvălitorului în atacuri de front și descoperite.

Cererile Domnitorului furê primite, și se hotărî ca un bombardament de trei zile să precêdă atacul general care avea să fiă dat la 29 august, (10 septembrie.)

De vreme ce se raliase, pentru motivele arătate la planul de acțiune al statului-major rusec, comandantul armatei de Vest luă töte mësuriile pentru energica și complectă lui esecutare. Pentru acest sfêrșit întorcându-se dela Radenița la cvartierul seu general din 'naintea Plevnei, prescrise în acea zi de 25 august (6 septembrie) dispozițiunile ce aveau a se îndeplinii de trupele de sub comandamentul seu.

(Va urmă.)

T. C. Văcărescu.

Poesii populare.

(De prin comitatul Turda-Arieș.

XXVII.

Pe m'aș sculă în picioare,
M'aș întörce cătră söre.
Să me rog lui Dumneșeu,
Să-mi încete gândul meu,
Să me rog lui Dumneșeu,
Pentru jurământul meu,
M'aș rugă de Precesta,
Să-mi încete dragostea.

XXVIII.

Nu șciu luna pe cer merge,
Ori mândra la isvor trece,
Ori luna s'a 'ntunecat,
Ori mândra s'a supêrat,
Pe drăguțul ei din sat,
Nu șciu luna învecheșce,
Ori mândra se veșceșce,
Nu șciu luna e de vină,
Ori mândra nu vrê să vină.

XXIX.

Föie verde de pe cöstă,
Place-mi gura de nevêstä,
Că gurița ei cea dulce,
Pân' în suflet me străpunge.

XXX.

Frunză verde ș-un bănuș,
Drag mi-ai fost tu mêi Pêtruș,
Da decând m'ai părăsit,
Eu tare m'am necăjit.

XXXI.

Frunză verde lemn uscat,
Am avut un drăguș drag,
Frunza din lemn s'a uscat
Și drăguțul m'a lăsat.

XXXII.

Mândruță mândruța mea,
Vino tu 'n pic la badea,
Să te stringă pe la brău,
C'amêndoi noi om lucră,
La popa om seceră,
Popa păcat nu ne-a da.

XXXIII.

Frunză verde ca êrba,
Ce-i mai rea ca urda,
Da-i mai rea și dragostea,
De urit te poți ascunde,
Da de dragoste n'ai unde.

XXXIV.

La fântână la isvor,
Se 'ntêlneșce-un dor cu 'n dor
Și fac legea fetelor,
Legea fetei că-i făcută,
Stringe-o 'n brațe ș-o sărută
Și-i dă drumul să se ducă.

XXXV.

Cât trăești bade pe lume,
Nu-ți strigă mândra pe nume,
Ș-o strigă föie de cêpă,
Ca nime să nu pricêpă.

XXXVI.

Bate Döme omul prost,
Mult me 'ntrebă unde-am fost,
Dar el nu șcie gândi,
Pe und' umblă tinerii.

Culese de:

Anania S. Hodoș.

Cronică vienesă.

(Festivitatea desvălirii monumentului Maria Theresia.)

Favorită de un timp frumos, a avut loc la 13 a. l. c. festivitatea desvălirii monumentului Maria Theresia. Monumentul, redicat de către Majestatea Sa împăratul și regele mării împărătese, se înalță în mijlocul parcului ce se află între muzeele naturale istorice și e un op impozant de artă. Pe un postament de marmoră se ridică pedestalul grandios, așezat pe trei trepte de granit și constătător din colonne de marmoră, ornamente și statue de bronz și ornat pe aripele ce se ridică în stânga și dreapta cu călăreți ce represintă pe paladini mării împărătese. Sunt figuri belice și anume statuele a patru generali renumiți. Figura mării împărătese versată din bronz și aurită, represintă pe marea habsburgiană, ședând pe tron cu sceptrul în mână în costumul timpului de atunci, cu fața către Burg. De a dreapta ei se observă Josef Daun, invingătorul dela Collin, de-a stânga invingătorul dela Hochkirch, generalul Laudon cu mâna ridicată arătând spre propyleele porții dela Burg. Spre grașdurile de curte observăm statuele lui Andrei Khevenhüller și a marschalului Traun. Tot de asta parte, redimat de păretele de granit al pedestalului, se observă statua principelui Lichtenstein, lângă acest bărbat însemnat se ridică statuele lui Kaunitz, van Svieten și a contelui Haugvitz. Afară de acești paladini mai observăm figuri en relief de-a mai multor bărbați renumiți din timpul theresianic, așa a lui Breitenstein, George de Stahremberg, Hilarus Ekehl, Gluk, Brukenenthal, a profesorului Rigger, Sonnenfels, a contelui Lacy, a contelui Nadasdy și a lui Andrei de Hadik. Monumentul e încungiurat de stâlpi de marmoră și lanțuri de bronz și e o creațiune a maeștrului Zumbusch.

Festivitatea a avut un caracter impozant și tribunele redicate ocupate de un public destins oferiau un prospect foarte interesant. Pentru Majestatea Lor și membrii familiei imperiale fu redicat un cort simplu ținut în alb și roșu, pentru suită altele două. Impregiurul statuei se ridicau 16 stâlpi înalți, cari ornați cu stidarde țineau invălitorea colorată ce ascundea monumentul dinaintea ochilor privitorilor. Pe tribune luară loc mai bine de 11 mii de omeni. pe tribuna principală ocupară loc membrii parlamentului austriac și maghiar, diplomația și aristocrația, pe tribuna de vis avis generalitatea și corpul locotenenților. Pentru ministrii și acele personalități, a căror strămoși și nume sunt eternisate pe monument fură redicate podii. Tot locul festiv eră pecăt se pôte de variu, printre uniforme diferite militare. costume strălucitoare de a magnaților maghiari și poloni, fracuri, toiletele damelor se observau deosebite corporațiuni și deputațiuni, apoi elevii din theresian, reuniunea de cânt bărbătescă, gardiștii apoi erăș sute de privitori din fereștile muzeelor, chiar și de-asupra porții dela Burg stăteau sute de privitori. De pe casa de sfat falfăiau stidarde.

Mergerea în trăsuri la locul festiv fu plină de efect, o uniformă pomposă făcea loc alteia, reprezentanții corpului diplomatic a tuturor țerilor în fracuri acoperite de brodării aurii, apoi attachees militari, preoțimea înalță în ornate purpurii, magnații în uniforme lor splendide, cei poloni strălucind de orduri apoi erăș dame în costume de colori deschise. La 12

ore eră deja sosită cea mai mare parte din corpul diplomatic, demnitarii de stat și curte, cavalerii ordului Maria Theresia și Stefan, membrii parlamentului, maeștrul capitalei, generalitatea, damele invitate, comisiunea monumentului, artiștii și lucrătorii. Dintre deputațiunile străine se observă cea din Budapesta, cea din Maria Theresiapolis și altele. Urmașii bărbaților însemnați, acăror nume sunt eternisate pe monument luară cea mai mare parte la festivitatea, așa familia principelui Lichtenstein, baronul Daun, baronul Olivier Laudon cu soția sa, principele Khevenhüller, principele Stahremberg, conții Albrecht și Wenzel Kaunitz, contele Haugvitz, membrii familiei Nadasdy și Brukenenthal. De-a stânga monumentului steteră cavalerii ordului Maria Theresia. Mai târziu apărū în ornat arhiepiscopul Vienei dr. Ganglbauer. Vis avis de cortul imperial eră așezat un altar în apropierea căruia stăteau membrii muzicii de curte și cei a reuniunii de cânt. Întrăcea sosiră trupe pe Ring, elevii academei din Neustadt și se grupară de ambele părți a porții dela Burg, între aceștia erau și câțiva elevi bosniaci. După aceștia urmă infanteria marină, vânători, cavaleriă și artileriă. Indărăptul monumentului se postară gardiștii în uniforme lor splendide varii și formară un semicerc în jurul monumentului. Cătră 12 și trei sferturi incepură a veni trăsurile dela curte, archiducii în uniforme de generali, cu pălării cu pene verzi — damele în toilete deschise. Ca prima apărū archiducesa Elisabeta, ficia principelui de coronă, care în toileta ei rosă arată foarte drăgălaș. După dēnsa apărū principele de coronă Rudolf cu principesa Stefania (toiletă azuriă de crepe), apoi Majestatea Sa regele și regina, Majestatea Sa regele în uniformă de marschal, purtă crucea mare a ordului Maria Theresia. Majestatea Sa regina (toiletă de catifea brună cu tabliers de moire deschis, corsagiu de perle) acărei figură majestetică fu foarte admirată, purtă pe piept mașna de brilante și ordul crucei de stele, pe cari odinioară le purtase Maria Theresia. După Majestatea Lor urmară archiducesele Gizela (toiletă cenușie) și Maria Valeria (toiletă gălbie de mētasă cu brodării variă de flori) și principele Leopold de Bavaria.

După ce Majestatea Lor intrară în cort, Majestatea Sa ces. reg. dete ordin ca statua să se desvălăscă. Majestatea Lor dimpreună cu totă curtea și tot publicul se sculară de pe scaune își descoperiră capetele. Trupele pușcară salvele de onore, clopotele dela tôte bisericile incepură a suna, musica în tonă imnul poporal și invălitorea ce acoperiă monumentul cădu încet și monumentul mării împărătese Maria Theresia se ivi strălucind — un op grandios de artă — înaintea ochilor privitorilor! Arhiepiscopul celebră un te deum, apoi reuniunea de cânt intonă imnul festiv. După acēsta Majestatea Sa ces. reg. însoțit de ceialalți membrii ai familiei înalte merse în jurul monumentului, avorbî pe maeștrul Zumbusch și onoră cu avorbiri pe mai mulți oșpeți festivi ce ședeau pe podii și tribune. La fine defilară trupele înaintea Majestaților Lor și a întregii familii înalte, apoi Majestatea lor și membrii familiei de curte părăsiră locul festiv și fiind aclamați în mod entusiastic de cătră mulțime se rentōrsēră în Burg. Regina Serbiei Natalia, care de cātva timp petrece aici privi la festivitate dimpreună cu principele de coronă Alesandru dintr'o fereștră a museului. După finirea festivității fură depuse pe pedestalul monumentului mai multe cununi și corone de flori, ornate cu panglice și inscripțiuni. După amēdi fu în Burg diner familiar în decursul căruia concertă capela lui Strauss.

Sēra fu teatru paré. La 7 și jumētate ore sēra

oferia interiorul operei un tablou răpitor din o mie și una de nopți. Tot ce posedă Austro-Ungaria în aristocrația, bărbați de stat însemnați, generali, angloați înalți, se puteau vedea aici; parchetul era ocupat de militari înalți și generali, fracul se observă cam rar, în parterre ședea baronul Albert Rothschild. În loje domniă splendore mare și se puteau vedea familiile cele mai de frunte principești și aristocratice din Austro-Ungaria. DAMELE în toalete pompoze strălucind de scule și brilante, domniile în uniforme de stat sau ca cavaleri ai ordului Johanic, german sau în costume pompoze de magnat și cavalier polon. Lojele din parterre erau ocupate de cavalerii ordului Maria Theresia, erau în cele din rândul prim ocupare loc familiile principești, așa familia Lichtenstein, Metternich, Hohenlohe, Taxis etc.; tot în acest rang ședea ministrii Taaffe și Bacquem; ministrii maghiari ședea în loje de rangul al II-lea. Cătră 7 și jumătate ore începură a se umple lojele de curte. În loja de curte din rândul prim ocupare loc archiducesele Isabela, Maria Theresia și Anunciata, archiducii Eugen, Carol, Carol Stefan și Albrecht Salvator. În loja din parterre erau prezenți archiducii Ernst, Sigismund, Rainer, precum și archiducesa Clotilda. În loja de vis a vis ședea ducele și ducesa de Württemberg, ducele de Braganza, principele și principesa Luisa de Coburg.

Precis la 7 și jumătate ore apărură în loja imperială prim-măestrul de ceremonie contele Hunyady cu bota sa, spre semn că Majestatea Sa se apropiă. Tot publicul se sculă și privi spre loja festivă de curte. Principesa de coroană Stefania (toiletă albastră decorată cu pene rosa, corsagiu de brilante, în păr o diademă pompoasă de diamante) fu prima care apărură, apoi archiducesele Gizela, Maria Valeria, Maria Theresia Iosefa, principesa Maria de Hanovera și ducesa Tyra de Cumberland. Majestatea Sa regina nu vini. Majestatea Sa regele luă loc între principesa Stefania și archiducesa Gizela, principele de coroană Rudolf în mijlocul lojei, de-a stânga sa ședea ducele de Cumberland și principele Otto de Bavaria. Mai în fund se observă archiducele Carol Ludovic, Franz, Ferdinand, Otto, precum și archiducele Ludovic Victor.

După ce curtea ocupă loc, se începură reprezentațiunea cu esecutarea ouverturii la opera Iphigenia în Aulida de Gluk, apoi Sonnenthal într'un costum á la Faust rosti prologul festiv de Saar cu multă măestrie. În acesta e vorba de viala și frumoasa Vienă, de romanticul Schönbrunn, de iubirea și admirarea față de marea împărătesă Maria Theresia. Un aplaus frenetic izbucni atât după ce artistul fini, cât și după apoteoasa simplă potrivită. După o pauză scurtă, urmă jocul păstoresc: Regina de maiu, cu muzică de Gluk. Scena reprezintă o grădină á la rococo cu boschete umbróse, alee și arbori rătăcați. Acțiunea plină de efect reprezintă o istorie de amor. Frumoasa păstorită Elena, care odinioară iubise pe păstorul Philint se arată acuma de tot rece față de acesta și lasă ca un cavalier frances Damon, carele costumat ca păstor petrece între păstori, să-i facă curtea, precum și un arendaș Richard, carele odinioară iubiă pe cocheta păstorită Lisette. Philint jalus, destăinușce suferința sa Lisettei și o rógă de ajutor. Dênsa i promite și fiind că și ceialaltii amorisați o rógă a le sta într'ajutor, se decide de-ai înșelá și a câștigá pe Richard pentru dênsa. Așá i ațită pe ambii și după un duet de cêrtă, merg la Elena și o rógă să se decidă. Elena după ce i face să jure că vor fi mulțamiți cu decisiunea ei, alege pe Philint, apoi este încoronată ca regină de maiu.

Reprezentațiunea fu escelentă. Dna Papier cântă

și interpretă pe Philint cu multă artă, dșora Forster pe Lisette cu multă cochetăria, fôrte bine furé dnii Reichenberg și Schröder. Domnișora Lola Beth ca Elena fu o figură răpitoare. Baletul ce urmă la fine fu splendid, signora Cerale esecută un joc din timpul thesian cu măestrie și costumele domnișorelor Abel, Löscher, Pagliero furé fôrte splendide.

Finea acestui teatru paré splendid o făcură scene militare intitulate »In castru.« Scena reprezintă un castru din timpul generalului Laudon, un maghiar (dl Müller) ce șede pe o piétră cântă un cântec melancolic. În castru se face diuă, un slavon cântă erúș un cântec vesel, apoi un tiroles (dl Schröder), căruia i răspunde în dialect austriac o vivandieră (dșora Schläger.) Dl Reichmann în costum de general întoneză cântecul lui Laudon, dl Sommer cântă poporala poesie de odinórá »Lille, du schöne Stadt«, apoi întreg corul întonă cântecul bêtrânesc în carele se aminteșce de principele Eugen. În fine dl Winkelmann cântă imnul cătră Maria Theresia și făcú o impresiune imposantă. Pe scenă merseră apoi în marș grenadiri, regimente maghiare și germane, grănițeri cu dobe și muzică și la comandă făcură esecutiie esacte. Așá încât privitorul se cugetă transpus în timpul de atunci. Urmă apoi o scurtă rugăciune; un invalid bêtrân ce ședea sub un arbore, visá de timpuri eroice și în visiunea sa ajunsé până în timpul de acuma, când vede înălțându-se monumentul marei împărătese. Perdéua din fund se dete în laturi și monumentul Mariei Theresia se vedea, chiar așá cum stă astăzi între musee. În acest moment se sculă Majestatea Sa, tótă curtea, și tot publicul se întorse spre loja festivă de curte și stând ascultă imnul poporal, apoi de-odată mii de »să trăescă împêratul nostru!« resunară, generali bêtrâni, magnați cu păr albit, dame în loje rennoiau mereu aceste ovațiuni și Majestatea Sa împêratul-rege mișcat mulțami. Era un moment memorabil, un moment în carele se putea vedea, că entusiasmul acesta proveniá din simțemântul de mulțamită a celor adunați. În decursul pauselor se servi ospetilor înghețiată și confect. La 10 ore festivitatea se încheiá.

Valeriu Rusu.

Bună dimineța!

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 209. —

Mica Valeriti în sfêrșit s'a sculat. Ș-a și tras un ciorap, ec' așá de jumătate. Atunci i-a pleznit prin cap, că încă nu ș-a vêdut păpușă, de care cu atâta dragoste s'a despărțit în sêra trecută. Înainte d'a se culca, a culcat-o întei pe ea frumos, ca să dormă. Ore cum a dormit păpușă? Se duce la patul ei și o găseșce tot dormind.

— Leniósă! — gândeșce ea.

Apoi punându-și degetașul la gură, i șopteșce:

— Bună dimineța!

I. H.

B o n b ó n e .

O dómna observă soțului ei, că e fôrte sgârcit.

— Ești, îi dice ea, de o sgârceniă ne mai pomenită! Ai fi în stare, decă aș muri, să iai de soțită și pe fata dracului, numai să aibi o zestre mare!

— S'ar puté și asta, draga mea, dar me opreșce legea...

— Cum?...

— Ce fel!... nu șcii, că legea nu lasă ca să iai în cășătorie doue surori?

*

X... întelnește pe bulevard pe una din cunoștințele sale, cu care începe următoarea convorbire:

- Spune-mi drept, me iubești?
- Iți jur, că te iubesc!
- Ei bine, ecă un bilet de 100 lei ca să-ți cumperi ce-ți trebuie pentru ați.
- Nu-mi trebuie biletul teu, căci e fals.
- A! am înțeles că nu me iubești, căci amorul este orb.

*

La dessert, in provincie.

Se caută prin toate mijlocele a smulge unui preot câteva secrete de spovedanie:

- Toț ce pot să ve spun, ți se el, este că cea dintei femeia pe care am spovedit-o, își înșelase soțul.
- După dessert, vine o domnă cu soțul ei.
- Ah! dle abate, ți se ea, sunt foarte fericită d'a te revede; căci știi prę bine că sunt cea dintei femeia pe care ai spovedit-o!

*

Un anuțiu ciudat.

Țiarul »City Advertiser«, din Scheltown, publică următorul anuțiu:

»Administrațiunea țiarului a tratat cu un mare număr de moștenitoare foarte avute, — domnișore și văduve — cari au luat angajamentul formal d'a nu se căsători decât cu abonați pe un an ai țiarului nostru.«

*

Auđit in tramvay.

Două persoane vorbesc despre călătoria lui Nordenskyold.

- Auđi, dle, eră să moră de frig...
 - Ce mai calici sunt și Scandinavii ăștia...
- Să sufere atâtea neajunsuri pentru un... Pol!

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Școire literară. Dl Radu Kretzulescu, primul redactor al țiarului »L'Indépendance Roumaine«, care făcea de mai nainte parte din »Societatea omenilor de Litere« din Paris, a fost numit membru societar. Scriitorii cari au prezentat de dl Radu Kretzulescu, cunoscut in literatura franceză sub pseudonimul Rodolphe de Vézelay, sunt dnii Hector Malot, distinsul romancier, și Fortuné de Boisgobey.

Luptele românilor in resbelul din 1877—78.

Acosta insemnată operă de dl T. C. Văcărescu, care s'a tradus și in limbi străine, a avut primirea cea mai distinsă in cercurile militare și literare. Academia Română a premiat-o cu premiul »Heliade Rădulescu« și prima edițiune a fost in curęnd epuistă. Editorii F. Göbl Fii in București, dorind a face acosta importantă scriere cât mai mult accesibilă tuturor, au intreprins o nouă edițiune poporală in formatul edițiunii academice a Istoriei lui Mihai Vitezul de N. Bălcescu: er costul ambelor volume a scrierii dlui colonel T. C. Văcărescu, intrunite intr'un singur volum cu portretul comandantului suprem al oștilor românești, regelui Carol I și cu planurile Bulgariei răsăritene, ale pozițiilor Plevnei, Vidinului și Calafatului, costă numai 4 lei (2 fl.) plus porto 50 bani. Acosta nouă edițiune, apărută Țilele trecute și din care incepem să reproducem un capitol in acest număr al foii noastre, este insoțită și de un Indice in care se menționează faptele la cari au luat parte fiecare regiment, astfel că pöte servi la istoricul corpurilor armatei române, și cuprinde numele tuturor dlor oficeri cari s'au distins, cari au fost răniți și au căduț pe câmpul de onöre.

Premiile Academiei Române. După decisiunile luate de Academia Română in sesiunile de până la

anul 1888, concursurile propuse de Academie sunt cele următoare: *I. Marele Premiu Năsturel-Herescu* din seria B, in sumă 12,000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1889, unei cărți scrise in limba română, cu conținut de orice natură, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1885 până la 31 decembre 1888. *II. Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1889 unei cărți scrise in limba română, cu conținut literar, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1887 până la 31 decembre 1888. *III. Premiul Năsturel-Herescu* din seria B, de 4000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1890, unei cărți scrise in limba română cu conținutul de orice natură, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie până la 31 decembre 1889. *IV. Premiul Statului Lazar*, de 5000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1889 celei mai bune lucrări in limba română asupra următorului subiect: »*Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice.*« Manuscrisul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipar in 8° garmond. Terminul presintării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembre 1888. *V. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățămęntului public*, in sumă de 1,500 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune cărți didactice in limba română din câte se vor fi tipărit dela 1 ianuarie 1887 până la 31 decembre 1889. Acosta dată este și terminul estrem al depunerii la cancelaria Academiei, in 12 esemplare, a cărților propuse pentru concurs. *VI. Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect: »*Istoria școalelor in țările române in prima jumătate a secolului XIX până la anul 1864.*« Terminul presintării manuscriselor la concurs va fi 31 decembre 1889. *VII. Premiul Statului Lazar*, de 5000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1890, unei cărți scrise in limba română, cu conținut științific, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1888 până la 31 decembre 1889, seu celei mai importante invențiuni științifice făcute dela 1 ianuarie 1888 până la 31 decembre 1889. *VIII. Premiul Alesandru Ioan Cuza*, de 10,000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect: »*Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.*« Terminul presintării manuscriselor va fi 30 novembre 1890. *IX. Premiul G. San-Marin*, in sumă de 1500 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări asupra următorului subiect: »*Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident incepęnd cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.*« Terminul presintării manuscriselor la concurs va fi 31 decembre 1890. *X. Premiul Statului Lazar*, de 5000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări in limba română asupra următorului subiect: »*Igiena țeranului român. Locuința, încălțăminte și îmbrăcăminte. Alimentatiunea in diferite regiuni al Țerei și in diferite timpuri ale anului.*« Terminul presintării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembre 1890. *XI. Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1892, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect: »*Nașcerea și inmormęntarea la Români. Datine și credințe.*« Terminul presintării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembre 1891. *XII. Pre-*

miul D. Hagi-Vasile, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română și publicată în timpul dela 1 ianuarie 1888 până la 31 decembrie 1893, al cărei cuprins va fi: *Istoria comerțului la Români, seu starea actuală a comerțului în România, seu studiu asupra legislațiunii comerciale în statul român, seu ori-ce alte subiecte privitoare la comerțul român.*

Broșure noue. *Sănetos or nebun?* conferință ținută de dl dr. Urechia la Ateneul din București. — *Versuri și prosă*, de Ion Adam, în Falticeni.

Diaristic. *Ecoul Romanului*, diar săptămânar, a apărut la Roman. — *Vocea Muscelului*, diar săptămânar, a apărut la Câmpulung, în România. — *Del-fiuul Dobrogei* se va numi un diar săptămânar, care va eși la Constanța. — *Romanatii* a reapărut la Caracal. — *Farfaraua*, diar politic, va apăre la București, sub redacțiunea dlui Orășan. — *Dreptatea* va fi titlul unui organ de publicitate, care va eși la București sub direcțiunea dlui Fleva. — *Nationalul* a apărut la Brăila, ca organ al aderenților dlui I. C. Brătian. — *Solidaritatea*, apărută la Giurgiu, are acelaș program. — *Revista Poporului*, o publicațiune literară, științifică și artistică, are să apară la București.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Șcri teatrale și musicale. *Di T. Maiorescu* are de gând să numescă o comisiune care va fi însărcinată cu studiarea modificărilor ce trebuiesc făcute legii Teatrelor. — *Dșóra Aurelia Chitu* cântă acuma la Verona, în teatrul Ristori; de curând a debutat în opera »Guarani« de Gomes. — *Dșóra Bărsescu* a jucat în săptămâna trecută la Burgteatru în Viena pentru prima oră rolul Esterei din fragmentul »Esther« al lui Grillparzer. — *Melaliu bene merenti* se va da și artistelor Agata Bărsescu, E. Teodorini și C. Leria. — *Pentru ajutorarea poetului Eminescu* Societatea »Concordia Română« din București a dat în duminica trecută o serată musicală literară, cu concursul mai multor artiști. — *Dșóra Sani* (Maria Assan) care a cântat săptămâna trecută la București, este angajată pentru sezonul de iernă la opera din Nantes.

Reuniunea română de cântări din Sibiu a dat la 12 mai un concert în pavilionul din grădina Hermann. Cu asta ocaziune s'a executat următorul program: 1. »Trei cântece« pentru o voce de alt, cu acomp. de piano: a) În amurgul sării de F. Schubert; b) La mare, de F. Schubert; c) Prin vânt prin ploie de I. Raff. 2. »Doue piese« pentru violină: a) Romance, de Jean Becker; b) Polonaise, de Wieniawski. 3. »Trei cântece« pentru o voce de bariton cu acomp. de piano, de G. Dima: a) La un loc cumplit sêlbatic; b) Meșul nopții; c) Seguidila. 4. »Crăieșa ielelor« (Elverskud), baladă svedică pentru soli, cor și orchestră de N. W. Gade. Ca toate concertele de până acuma, așa și acesta a reușit foarte bine și dl Dima pôte fi mândru de succesul obținut. Dnele Agnes Brote, A. Moga și M. Crișan au încântat și de astă-dată auditorul: er dl Nicolae Popovici a probat de nou, că este un cântător escelent. Publicul s'a depărtat cu impresiunea cea mai bună.

Concertul N. Popovici în Sibiu. Dl Nic. Popovici, profesor de musică la gimnasiul românesc din Brașov, a dat în Sibiu la 6/18 mai un concert bine reușit, cu concursul reuniunii române de cântări de acolo. Programa a fost următoarea: 1. a) G. Dima. Codrul verde. b) H. Brückler. Lind duftig hält die Maiennacht. c) Știi tu mândro... 2. C. Kreutzer. Duet din opera »O nôpte în Granada.« 3. a) Bendel.

Wie berührt mich wunderscham. b) L. v. Beethoven. Nu secați lacrimi. c) G. Dima. Cerul meu. 4. C. M. v. Weber. Arie aus der Oper »Euryanthe.« 5. N. W. Gade. Crăieșa ielelor, baladă svedică pentru soli, cor și orchestră.

Teatru în Roman. Cunoscutul artist cântăreț din București I. D. Ionescu, după ce a cutrierat mai multe orașe ale Moldovei, în ierna trecută s'a oprit la Roman, unde, după ce ș-a improspetat și mărit trupa, a dat o serie de vr'o 25 reprezentațiuni. Intre persoanele ce a compus trupa sa se noteză dnii Petrescu, Bogdan, Arceleanu, Constantinescu, dnele Petrescu, Negri, Lașcu, Gălușcă, Georgescu, etc. S'au reprezentat piese importante, printre cari »Doi sergenți«, »Rotarul«, »Deborah«, »Deputații în halat«, »Nazat« etc. Succesul stagiunii a fost »Doi sergenți«, în care dl Bogdan în rolul lui Guillaume Larrive, dl Constantinescu în Mareșalul și dna Lașcu în Sofia au escelat cu deosebire.

Societatea Virtus Romana Rediviva a junimei studiöse dela gimnasiul din Năsăud a ținut la 12 mai ședință publică cu următoarea programă: 1. »Marșul iubilat« executat de musica studenților. 2. »Cuvânt de deschidere«, rostit de președintele societății, Aureliu Oltean. 3. »Frumos e omul D-ne« — cor miest. 4. »Istoria și rolul eventailului«, de S. Cr. Mandrescu, studinte de cl. VIII gimnasială. 5. »Fantasia« — sollo de flaută cu acompaniament. 6. »Libertatea« — dialog — traducere din A. G. Chenier de S. G. Vărgolici, predat de studenții de clasa VII. Ioan Melian și Octavian Utalea. 7. »Obosit de lucrul țilei« — sollo de voce — cântat de Aureliu Moțoc, stud. în cl. VII gimn. 9. »Suspînul« — cor miest. 10. »Rolul fantasisiei în concepțiunea poetică«, disertațiune de Ioan Păcurar, stud. în cl. VII gimn. 11. »Suspînul« — vals de Ivanovici, executat de musica studenților. 12. »Cuvânt de închidere«, rostit de vice-președintele societății, Octavian Popescu. După executarea programei urmă joc.

Concert în Dobra. Diletanții din Dobra vor aranja acolo la 15/27 mai, un concert în sala otelului »la Husar« cu următorul program: 1. »Vals rus« de Ivanovici, executat de cvartetul instrumental. 2. »Capela« de E. Weber, executată de corul bărbătesc. 3. »Duet« de violină de Viotti, executat de dl Kállay F. și Ios. Morar. 4. »Acorduri amoröse« de C. Frühling, esec. de corul bărbătesc. 5. Solo de violină, executat de Kállay F. 6. a) »Departa clopotul...« de I. Murășan și b) »Vênătorul« de Kreutzer, executate solo de I. Ognean. 7. »Csárdás« de K. Halmay, executat de cvartetul instrumental. 8. »Cântul marinarilor« de Flondor, executat de corul bărbătesc. 9. Din »O ședțore la țeră« de A. Pan, declamațiune de Ios. Morar. 10. »Melini marș« de Gottwalt, executat de cvartetul instrumental. După concert va urmă dans, în pausă tombolă.

Teatru românesc în Brăila. În curând vor sosi la Brăila artiștii Teatrului Național, dnii Manolescu, Nottara, însoțiți de dna Aristița Manolescu Romanescu, de dna Ana Manolescu și de o trupă alêsă din personalul artistic al Teatrului Național, spre a da un ciclu de reprezentațiuni cu un repertoriu compus din cele mai bune piese jucate pe scena Teatrului Național. Intre altele se vor da: Fântâna Blanduziei, L'Assommoire, Denisa, Luiza Miller, Francesca de la Rimini, etc.

Petrecerea, Reuniunii sodalilor români din Sibiu ținută sâmbătă sêra în pavilionul dela »Hermannsgarten«, a avut, după cum cetim în »Tribuna«, o slăbă reușită în ce priveșce partea materială. Public a fost foarte puțin; pavilionul eră gol mai jumătate, și asta din cauza, că a fost reu alêsă ziua de petrecere, coinci-

șednd cu maiialul școlelor de fetițe. Programul petrecerii a fost indestul de bine executat; corul și orchestra, după cât iértă puterile reuniunii, sânt bine dirijate. Dintre cele 12 puncte ale programului, mai cu entusiasm a fost primită poesia »Peneș Curcanul«, declamată de E. Vintilă. Ar fi cu mult mai frumos și mai româneșce, ca reuniunea de »sodali« să nu-ș pré bată capul numai cu Gavadio și Verdi, mai cu drag să se ocupe cu musica noastră națională, cu doine româneșci, să nu se pré îndepărteze de direcțiunea arătată de dl Dima. După programul musical, a urmat joc.

Ședința publică, ținută în duminica Tomei, de societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic din Arad, a avut un succes complet. S'a executat, cu doue modificări, programa ce publicarăm și care a mulțămít fôrte publicul. Dl profesor de musică Ioan Vidu s'a presintat cu o nouă compoziție intitulată »Môrtea lui Mihaiu Vitézul«, care a fost acoperită cu aplause. Celelalte puncte ale programei asemenea au fost bine executate.

Gimnasticii români. Diarul »Der Artist« din Düsseldorf scrie că gimnasticii români trupa Petrescu, după ce au avut cel mai mare succes, prelungindu-se de doue ori contractul în teatrul »Folies-Bergère« în Paris, astăzi se află angagiată la circul Hipodrom de Madrid. Dșóra Eugenia Petrescu a obținut în Paris numele de »prima echilibristă fără rivală în lume, garantat de primul agent teatral din Paris.« Traian Lupu junele gimnastic plecat acum o lună la Berlin în teatrul Kauffman-Variétés, a avut cel mai strălucit succes. Numita fôie mai spune că directorul teatrului se simte fericit, că a angagiat pe dl Traian Lupu și pe dșóra Carlota Lupu. Cât pentru dnii Moceanu-Velescu, dlor au primit din New-York, America, o scrisóre dela G. Herman & Geo. Liman, agenți dramatici, varietate și musică, prin care li se propun cele mai avantajoșe condițiuni spre a merge și a se produce cu cântece și danșuri naționale române în New-York. Astfel dnii Moceanu-Velescu vor avé timp și ocașiune să se prepare cât mai bine pentru espoșiția universală din Paris la 1889, unde se vor oprî la întorcerea dlor din America.

CE E NOU?

Sciri personale. *Archiducele Rudolf* și archiducesa Stefania, pârchea moștenitóre a corónei habșurge, vor merge în luna iunie să petrecă câteva zile la Sinaia. — *Dl B. P. Hașdëu* a petrecut serbătorile Pașcilor la Paris în mijlocul familiei sale. — *Poetul Eminescu* a petrecut zilele acestea la Bucureșci: starea sănătății sale este satisfăcătoare. — *Dl St. Bobancu*, redactor la diarul »Gazeta Transilvaniei«, va plecă zilele acestea la Vaț lângă Budapesta, spre a-ș implini osânda de 4 luni la care l'a condamnat juriul din Cluș. — *Dl Alesandru Coca*, candidat de avocat din părțile Oravitei, 'a fost promovât la gradul de doctor în drept, la universitatea din Budapesta. — *Generalul baron de Bauer*, ministrul comun de resboiu, aflându-se vineri în Brașov, a fost sâmbătă la Sinaia, pentru a presintă respectele sale regelui și reginei României. — *Dl Mihail Kogălnicean*, care s'a restabilit pe deplin, a pârșit Bucureșcii joi pentru a se duce la Constantinopole. Dsa va petrece mai mult timp acolo și va fi însoțit de unul din fiii sei. — *Dl Florian Stan*, preot în diecesa Oradea-mare, a fost promovât la universitatea din Budapesta la gradul de dr. în canone.

Hymen. În 14 mai a. c. s'a cununat în biserica gr. orientală din Budapesta avocatul *dr. Fompiliu de*

Lemény cu vèduva *Eufemia de Spirta* mare proprietăresă în Panciova. Ca nași au asistat din partea mirelui, unchiul-seu judele curial Ioan cavaler de Pușcariu, éră din partea miresei vèrul ei Petru Steic, consul general al Serbiei în Budapesta. — *Dl dr. Dimitrie Ciuta*, avocat în Bistrița, la 12 maiu ș-a serbat cununia cu dșóra Laura Ranta, fiica dlui Vasile Ranta, jude la tribunalul de acolo.

Academia Română. Anul 1888—89. *A. Personalul delegațiunii:* Președinte al Academiei Române dl Kogălnicean M., asesori (vice-președinti) în secțiunea literară dl Negruzzi I., din secțiunea istorică dl Urechia V. A., din secțiunea științifică dl Aurelian P. S., secretar general (pe 7 ani, 1884—1891) dl Sturdza D. A. *B. Personalul secțiunilor.* I. Secțiunea literară: Președinte dl Hașdëu B. P. (Bucureșci), vice-președinte dl Maiorescu T. (Bucureșci), secretar (pe 7 ani, 1883—1890), dl Sion G. (Bucureșci), membrii dl Alexandri Vasile (Paris), dl Caragiani Ioan (Iași), dl Chițu Gheorghe (Bucureșci), dl Negruzzi Iacob (Bucureșci), dl Quintescu N. (Bucureșci), dl Roman Ales. (Budapesta), dl Sbiera Ioan (Cernăuți), — (loc vacant), — (loc vacant.) II. Secțiunea istorică: Președinte dl Urechia V. A. (Bucureșci), vice-președinte dl Papadopol-Calimach A. (Tecuci), secretar (pe 7 ani 1886—1893) dl Maniu Vasile (Bucureșci). Membrii dl Babeș Vicențiu (Budapesta), dl Barițiu George (Sibiu), dl Ionescu Nicolae (Iași), dl Kogălnicean M. (Bucureșci), dl Marian S. Fl. (Suceva), dl Marienescu A. M. (Budapesta), dl Melchisedec P. S.S. Ep. (Roman), dl Odobescu A. (Bucureșci), dl Sturdza D. A. (Bucureșci). III. Secțiunea științifică: Președinte dl Bacaloglo Em. (Bucureșci), vice-președinte dl Felix Dr. I. (Bucureșci), secretar (pe 7 ani, 1886—1893) dl Ștefănescu Gr. (Bucureșci). Membrii dl Aurelian P. S. (Bucureșci), dl Brândză dr. D. (Bucureșci), dl Cobălcescu Gr. (Iași), dl Fălcoian St. (Bucureșci), dl Ghica Ion (Londra), dl Kretzulescu N. (Bucureșci), dl Poni Petre (Iași), dl Porcius Florian (Rodna), dl Teclu Nicolae (Viena.) *C. Personalul comisiunilor:* I. Comisiunea permanentă a bibliotecii. Membrii: Dl Sion G., secretar al secțiunii literare, dl Maniu V., secretar al secțiunii istorice, dl Ștefănescu Gr., secretar al secțiunii științifice. II. Membru conservator al colecțiunii numismatice: Dl Sturdza D. A. III. Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concurs pentru: *Marele Premiu Năsturel* din seria B, de 12,000 lei, destinat celei mai bune cărți în limba română, cu conținut de ori-ce natură, tipărită dela 1 ianuarie 1885 până la 31 decembre 1888; și Premiul Statului *Eliade Rădulescu* de 5000 lei, destinat unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1887 până la 31 decembre 1888. Membrii: din secțiunea literară: Dl Negruzzi I., dl Quintescu N., dl Sion G.; din secțiunea istorică: Dl Barițiu G., dl Melchisedec Ep., dl Urechia V. A.; din secțiunea științifică: Dl Aurelian P. S., dl Brândză dr. D., dl Poni P. IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor presintate la concursul Premiului Statului *Lazăr* de 5000 lei, pe anul 1889: »*Studiul vinurilor din România:* Aurelian P. S., Brândza dr. D., Poni P. V. Comisiunea pentru revisuirea regulamentului general: D. Sturdza, T. Maiorescu, dr. D. Brândză. VI. Comisiunea pentru explorările dela Cucuteni: V. A. Urechia, A. Papadopol-Calimach, Gr. Cobălcescu, Gr. Ștefănescu.

Reuniunea femeilor române din Sibiu. Comitetul reuniunii, prin dna presidentă Maria Cosma și secretarul dl Octavianu Russu, rógă pe domnii și pe dômnele, căror li s'a trimis liste pentru colectare de obiecte din lucrul de mână femeiesc dela sate, pen-

tru scopurile școlii civile a Asociațiunii transilvane, să continueze colectarea până la 1 septembrie. Totodată atrage de nou atențiunea colectanților, că numai lucruri de mână sevêrșite de femeile române dela sate, se vor folosi ca modele.

Asociațiunea din Arad, care ș-a ținut adunarea generală luni după duminica Tomei, a constatat că fondul ei începe să crească încetul cu încetul. Capitalul de pân' acuma se urcă peste 2000 fl. Astfel într'un viitor apropiat, când doră vor încetă și ceretele sfășietore de acolo, de nou își va pute începe activitatea, pentru care a fost înființată la început.

Alegere de deputat la Caransebeș. Astăzi sâmbătă la 14/26 maiu se va face la Caransebeș alegere de deputat dietal, in locul dlui Mihai Popovici. In ajunul alegerii ș'a ținut o conferință electorală, spre a hotări persoana care să se alegă. Conferința fu convocată de dnii Mihai Popovici president, Ioan Bartolomei vice-president și de dnii Ion Ionaș și Patriciu Dragalină ca notari.

Processe de pressă. *Processul Calicului* ș'a judecat la 23 maiu la tribunalul cu jurați din Cluș. Autorul versurilor incriminate, părintele Pocrean din Lugos, a fost condamnat la amendă de 300 fl., 6r rectorul Popa la 100 fl.: acest din urmă a insinuat nullitate. — *Processul generalului Traian Doda* ș'a amânat pe 14 iulie: se dice, că prim-procurorul Kozma din Budapesta ar fi cerut să i se trimită toate actele. — *Processul »Tribunei«* a venit dela Curie, care a respins cererea de nullitate a dlui Ioan Slavici.

Adunări învățătorești. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din protopopiatul *Lipovei* a ținut adunarea sa generală la 9 maiu, in localul școlii române gr. or. din Lipova. — Reuniunea învățătorilor români gr. or. din diecesa *Arad* a ținut adunarea sa generală in Arad la 10 mai in sala mare a seminarului.

Cei dintei bani de aur cu tipul împăratului Frideric ș'au bătut deja; capul caracteristic al împăratului e scos in portret de tot natural. Scrisoarea, in giurul capului împărețesc, sună: »Frideric, împărat german, rege al Prusiei.« Pe laturea pajurei stă vulturul imperiului și cuvintele: »Imperiul german 1888, 20 marce.«

Noue bancnote de 1 fl. In jumătatea a doua a anului curent se vor pune in circulațiune bancnote noue de 1 fl. Formatul nouelor bancnote va fi cu mult mai mic, decât al celor de acum, așa că din o colă de hârtie, din care până acum se croiau 12 bancnote, pe viitor se vor croi 15 bancnote. Impri-marea lor se crede, că se va începe prin luna lui iuliu. Hârtia întrebuintată la nouele bancnote va fi mai trainică decât hârtia dela bancnotele ce circulează acum.

Sulimanul unei împărețese. O viuă agitațiune ș'a născut intre femeile din Paris pentru un mic a-ticol al unui diar, in care se aduce la ivelă sulimanul folosit de împărețesa Iosefina, soția lui Napoleon I. Impărețesa, precum se știe, a avut o față admirabilă. Frumosa împărețesă a opărit in toate diminețile câteva buchete de viorele cu lapte ferbinte, și după aceea ș'a spelat in laptele cu miros de viorele. Damele din Paris, după publicarea recetei, ș'au grăbit in Bois de Boulogne și au cules toate viorelele cu rădăcini cu tot. In scurt timp prețul viorelelor ș'a urcat atât de sus, încât această flóre, cea mai nevinovată dintre toate florile, a avansat in rëndul celor mai scumpe flori.

Moda. Fetele din New-York au început a-și impodobi dinții cu diamante ce aruncă schintei ori de câte-ori dênsele zimbesc. Moda acêsta a devenit foarte poporală și a fost adoptată de mai multe orașe mari ale Statelor-Unite. De curënd ea ș'a introdus și la

Louisville, unde fiica unui bogat bancher ducându-se cu tatăl ei la New-York ș'a intors cu dinții de dinainte impodobiți de diamante, care se incrustează in smalt de niște meșteri speciali.

Clubul capetelor pleșuve. Germanii trec in general de poporul din lume cel mai supus discip'inei, reglementării și spiritului de asociațiune. In Germania sunt multime de societăți și de asociațiuni speciale, și se pôte dice, că numai copiii cei mici nu fac parte de nici un club. In Germania sunt societăți de tot felul, chiar societăți dintre acelea, ai căror membrii au fost atrași unii către alții din cauza diformității seú a unei originalități fizice. La Berlin, sunt cluburi de ómeni grași, de ómeni slabi, de ómeni scunđi și de ómeni innalți, precum și cluburi de ómeni pleșuvi. Aceștia au avut acum câteva zile sêrbarea fondării lor, in care ș'a cântat un cor. »Cele mai mari somități sunt dintre persoanele cele mai pleșuve.« La banchet se vedea o mare colectiune de șefi, ale cărora capete pleșuve semênau cu niște bile de biliard, fiecare părea fericit de a constată, că pleșuvire este o infirmitate din cele mai comune.

Șoiri sourte. *Camera imperiului din Viena* a primit proiectul privitor la instituirea unui fideicomis din moștile baronului Alexandru Vasileo din Bucovina. — *La Arad* adunarea fondului preoțesc ș'a ținut in 12 maiu, sub presidiul Pr. SSale părintei episcop Ioan Mețian, constatându-se că fondul cu finele anului trecut ș'a urcat la 120.000 fl. — *Inteligința română din Cluș* va arangia la 31 maiu o petrecere de veră, in folosul școlii române poporale de acolo; president Basiliu Podoba, secretar Silviu Stanciu, cassar Iuliu Carșai.

Necrológe. *Ștefan Oltean*, esactor al comitatului Caraș-Severin, a încetat din viață la Lugos, in 5 maiu, in etate de 53 ani. Il gelesc: Adolfină Oltean născută Moldovan ca soție, Catarina veduva Rezei, Francisc și George Oltean ca frați, Fabius și Silvius Rezei ca nepoți, Sabina măritată Axente Gaita și Sabina Ștefani ca nepóte; Ștefan Moldovan ca socru, Iustin Moldovan și Francisc, con e Norman ca cumnați, Letiția contesa Norman și Rosalia Moldovan ca cumnate, Luis conte Norman ca nepot, Sidonia și Alma Moldovan ca nepóte. — *Alexandru Guran*, locotenent-mareșal imperial, de origine din Caransebeș a încetat din viață, la Viena, in 18 maiu. — *Măria Bănuț* n. Comșa, veduva lui I. Bănuț, fost subjude in Cohalm, a reposat acolo, la 13 maiu, in etate de 33 ani. — *Dr. Ioan Pop*, medic cercual in Bucerdea vinosă, a reposat acolo la 1 maiu, in etate de 44 ani. — *Lucrețiu Savonescu* a reposat la Arad in etate de 17 ani.

Felurimi.

Legenda sărutării mânilor. In viața de toate zilele este sărutul mânei, ca semn de politeță, un obicei vechiu. »Lingușitorii«, dice deja Solomon, »nu obosesc a săruta mâna patronilor lor.« In timpii vechi, când voia cineva să mărturisescă stelelor umilita sa inchináciune, se întemplă acêsta prin sărutarea mânei proprii. In timpul când se inchinau Indienii la sóre țineau necontentin mâna la gură. Când aduceau Grecii cei avuți deilor jertfe scumpe, atunci constă surogatul acestora la cei fără de mijloc, seú la cei de tot săraci într'aceea, că stând drept in sus sărutau mâna idolilor seú a lor 6nsăși, trimițând in acelaș timp către orisont sărutări. Acest obicei se transmisse la Romani, la cari eră sărutarea mânei statuelor un fel de lege. Când odată unul uită acêsta la trecerea pe lângă o statuie, fu urmărit ca ateist.

În Roma se obișnuia mult sărutatul mâinei, înse numai de cei supuși către stăpânii lor. O privesc deosebită trebuie să s'a înfățișat atunci, când Cato la depunerea comandai sale superioare lăsa a-i sărută mâna toți soldații. Impătorii țineau mult, ca cei mari să le sărute mâna; acesta era un act principal de etichetă. Cei de rang inferior nu aveau dreptul la o ne mijlocită sărutare de mână. Plecați pe genunchi, atingeau cu mâna dreaptă pôlele hainei împărătești, ducând apoi mâna la gură. Ceialtați slujitori ai domnitorului îi trimiteau, întocmai ca țeilor, din distanță sărutările de mâni.

Ce devin acele. Mulți se întrebă adesea ce devin enormele câțimi de ace și de ace cu gămălie care se cumpără și se perd pretutindeni, tot anul. fie ele mici, mijlocii séu mari. Niște uzini uriașe le fabrică și și nôpte, le împachetază și apoi peste câțva timp, nu li se mai dă de urmă. Unde sânt acele? Ce devin acele cu gămălie? Se sfărșim odată cu odysea lor. În virtutea formei lor de cilindru alungit, acești ausiliari caracteristici ai civilizațiunii prezintă o suprafață relativ mare cu privire la câțimea de materie ce cuprind. Când pretutindeni, în casă, pe scări, în stradă, acele măturate, se ascund prin crepături, unde din cauza umezelei sânt oxidate foarte iute, micul cilindru de metal este transformat într'un cilindru de oxid. La cea mai mică atingere este redus în praf.

Oule de pește. Scriitorul englez Bertram, în cartea sa intitulată: »Horrors of the sea« pretinde că a numărat unul câte unul ouele produse de ore-cari pești. În știucă a găsit 7,000,000 oue; în morun 3,400,000; în cegă 1,250,000; în scrumbie 500,000 etc. Ce devin toți acești pești, căci puțin din ei sânt prinși. Se mănâncă unii pe alții. Cei mici se păzesc cât pot de cei mari; decă ar rămâne numai jumătate din toți peștii cari se nasc, navigațiunea ar fi cu neputință.

Poșta Redacțiunii.

Dnei V. Dr. în V. și altora. Din cele ce spunem mai la vale, veți află cauza pentru ce nu s'a putut face ceea ce ați dorit. Acum s'a regulat tôte.

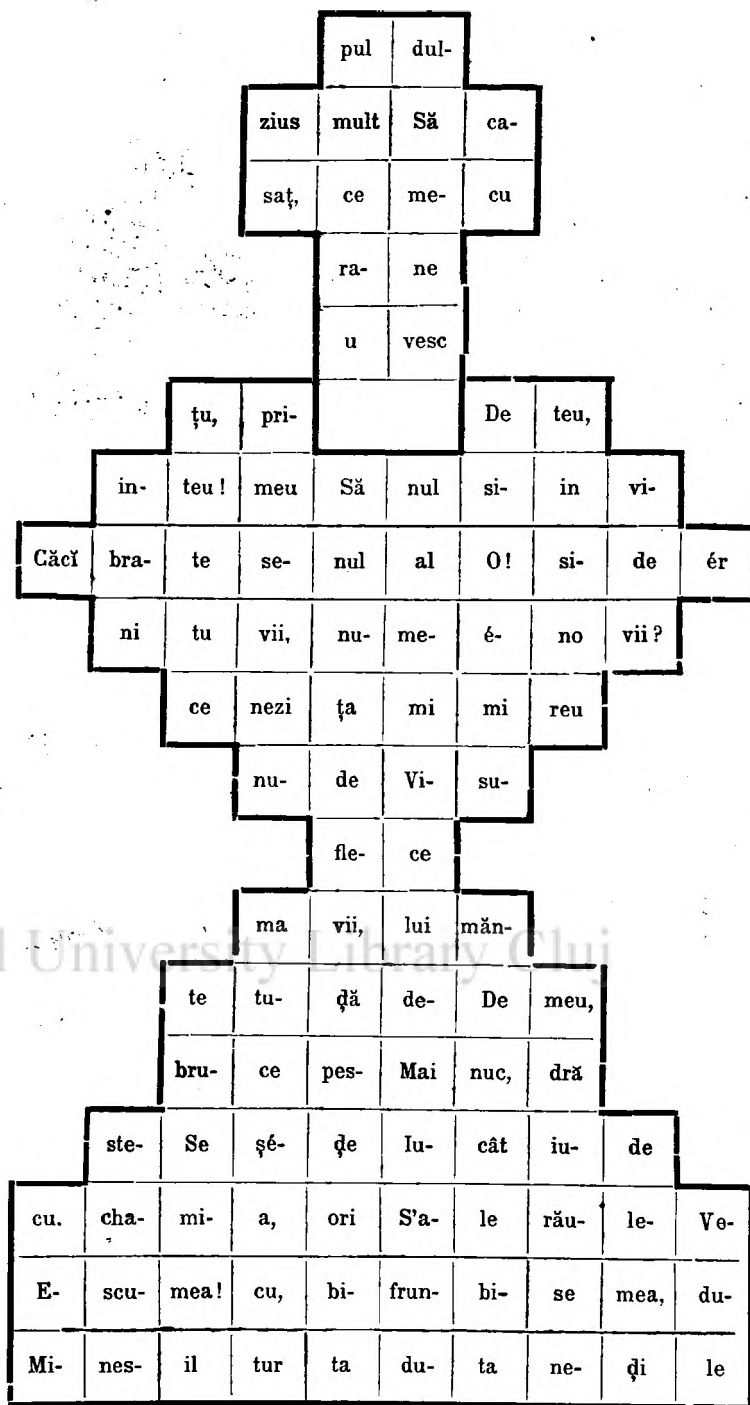
Asemănările vor urmă, dar poeziile nu le putem întrebuiță.

Redactorul foii noastre zăcând două săptămâni greu bolnav în comitatul Arad, cerem scusele onorab. noștri abonati, că din cauza acesta de atunci „Familia“ n'a putut să apară, asigurându-i că pentru cele două numere neapărute îi vom rebonifica prin suplente, de cari alăturăm unul la nr. de acuma.

Totodată rugăm cu stăruință pe aceia cari încă nu ș-au plătit abonamentele, să binevoiescă a le achită, căci ne apropiăm de sfărșitul trimestrului și după cum anunțăm în mai multe rânduri, noi numai cu abonamente plătite regulat înainte putem susține foia. Cei ce nu vreu séu nu pot plăti regulat, să nu mai cêră dela noi jertfe imposibile, ci facă-și datoria, ori să ne inna-poize foia, căci astfel de »abonati« numai ne incurcă.

Ghicitoare de șac.

De Cornelia Lupu.

Se pôte deslegă după promenada calului. Terminul de deslegare e 10 iunie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Călin darul săptămânei.

Diua sept.	Călin darul vechiu	Călin nou
Dumineca 4 a Slabanogului, Ev. dela Ioanu c. 5, st. 1, gl. 3, a inv. 4.		
Duminecă	15 Par. Pachomiu	27 Lucian
Luni	16 Sant. Teodor	28 Wilhelm
Mărți	17 Andronic	29 Maximinian
Mercuri	18 Mart. Teodot	30 Ferdinand
Joi	19 Mart. Patrichie	31 † Joia verde
Vineri	20 Mart. Talaleu	1 Iuniu Grat.
Sămbătă	21 † Const. si Elena	2 Erasmus

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hugel în Oradea-mare.